



# **Rail Baltica Pärnumaa Maarjapeakse ökodukti eelprojekti keskkonnamõju eelhinnang**

**Eelhinnangu tellija:** Stricto Project OÜ

**Projekti tellija/otsustaja (KeHJS § 9 alusel):** Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet

**Töö koostaja:** Alkranel OÜ

**Projektijuht:** Alar Noorvee (KMH litsents nr KMH0098)

**Tartu 2025**

## **Publitseerimise üldised andmed**

- Töö vormistatud: 15.12.2025
- Eelhinnangu (keskkonnamõju hindamise (KMH) vajalikkuse eelhinnang (EH)) koostajad:
  - Alar Noorvee (Alkranel OÜ), projektijuht ja keskkonnaekspert (KMH litsents nr KMH0098).
  - Paula Nikolajeva (Alkranel OÜ), keskkonnakonsultant.
- Alkranel OÜ ([www.alkranel.ee](http://www.alkranel.ee)) - keskkonnavalased konsultatsioonid, aastast 1999.

# Sisukord

Sissejuhatus.....	4
1. Kavandatava tegevuse lühiiseloostus.....	5
2. Mõjutatava keskkonna ja olemasoleva olukorra kirjeldus.....	8
2.1 Natura alade eelhindamine .....	14
2.1.1 Informatsioon kavandatava tegevuse kohta ja Natura 2000 alad, mida võidakse mõjutada 16	
2.1.2 Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura 2000 aladele .....	20
2.1.3 Natura 2000 ala eelhindamise tulemused ja järeldus .....	23
3. Tegevuse seos asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähikonna praeguste ja planeeritavate tegevustega .....	24
4. Tegevusega eeldatavalt kaasneva mõju prognoos ja KMH algatamise vajalikkuse määramine.....	29
4.1 Maa ja maakasutus .....	29
4.2 Märgalad.....	30
4.3 Jõeäärsed alad, jõesuudmed, rannad ja/või kaldad.....	30
4.4 Veestik (sh põhjavesi (veeressurss) ja merekeskkond), sh oht keskkonnale .....	30
4.5 Muld ja pinnas, õhk ja kliima (sh oht keskkonnale) .....	32
4.6 Maavarade kasutus .....	32
4.7 Ressursikasutus (sh energiakasutus), jäägid ja heited ning jäätmete ke .....	33
4.8 Maastik (sh pinnavormid) .....	33
4.9 Looduslik mitmekesisus (loomastik, taimestik ja metsad) ja kaitstavad loodusobjektid (sh Natura 2000 võrgustiku alad).....	34
4.10 Elanikkond, inimese tervis, heaolu ja vara (sh geograafiline ala ja eeldatavalt mõjutatav elanikkond) ning kultuuripärand ja arheoloogilised väärtused (vastupanuvõime), mh müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirus ja lõhn .....	35
4.11 Suurõnnetuse, katastroofi ning piiriülesuse aspektid .....	36
4.12 KMH algatamise vajalikkus ning seisukohtade küsimise ja seire suunised.....	36
Kokkuvõte.....	37
Kasutatud materjalid .....	39

## Sissejuhatus

Käesoleva keskkonnamõju hindamise (KMH) eelhinnangu (EH) objektiks on Pärnu maakonda Saarde valda Ilvese külla kavandatav Maarjapeakse ökodukt üle Rail Baltica raudteetrassi. Maarjapeakse ökodukt on kavandatud Surju metskond (75601:005:0422; 100% maatulundusmaa) ja Viira (75601:005:0324; 100% maatulundusmaa) kinnistutele, ligikaudu 6,8 ha suurusele alale. Kavandatava tegevuse eesmärk on vähendada Rail Baltica raudteetrassi mõju ümbritsevale looduskeskkonnale, tagades loomade liikumiseks vajaliku läbipääsu konfliktalades. Rail Baltic raudteeliini trassi koridor ning võimalike ökoduktide asukohad tulenevad Pärnu maakonnaplaneeringu „Rail Baltic raudtee trassi koridori asukoha määramine“ uuendatud trassilõikude 3A, 4A ja 4H planeeringulahendusest.

Eelhinnangu tellijaks on Stricto Project OÜ ja töö koostajateks Alkranel OÜ keskkonnaekspert Alar Noorvee (KMH litsents nr KMH0098) ja OÜ Alkranel keskkonnakonsultant Paula Nikolajeva. Töö on koostatud Rail Baltic Estonia OÜ poolt tellitud projektile, mille koostamine toimub KMH eelhinnangu koostamise ajal. Käesolevat eelhinnangut saab eeldõige Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet (mh otsustaja) kasutada täiendava töövahendina ehitusprojektiga seonduvates ja sellele eeldatavalt järgnevates menetlusprotsessides.

KMH algatamise vajalikkuse osas otsustamine ning sellest teavitamine toimub keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 11 ja § 12 alusel. Eelnevalt tuleb otsuse eelnõu osas seisukohta küsida asjaomastelt asutustelt (kui kaasnev tõenäoliselt puudutab vastava asutuse huve või võib olla põhjendatud huvi eeldatavalt kaasneva keskkonnamõju vastu).

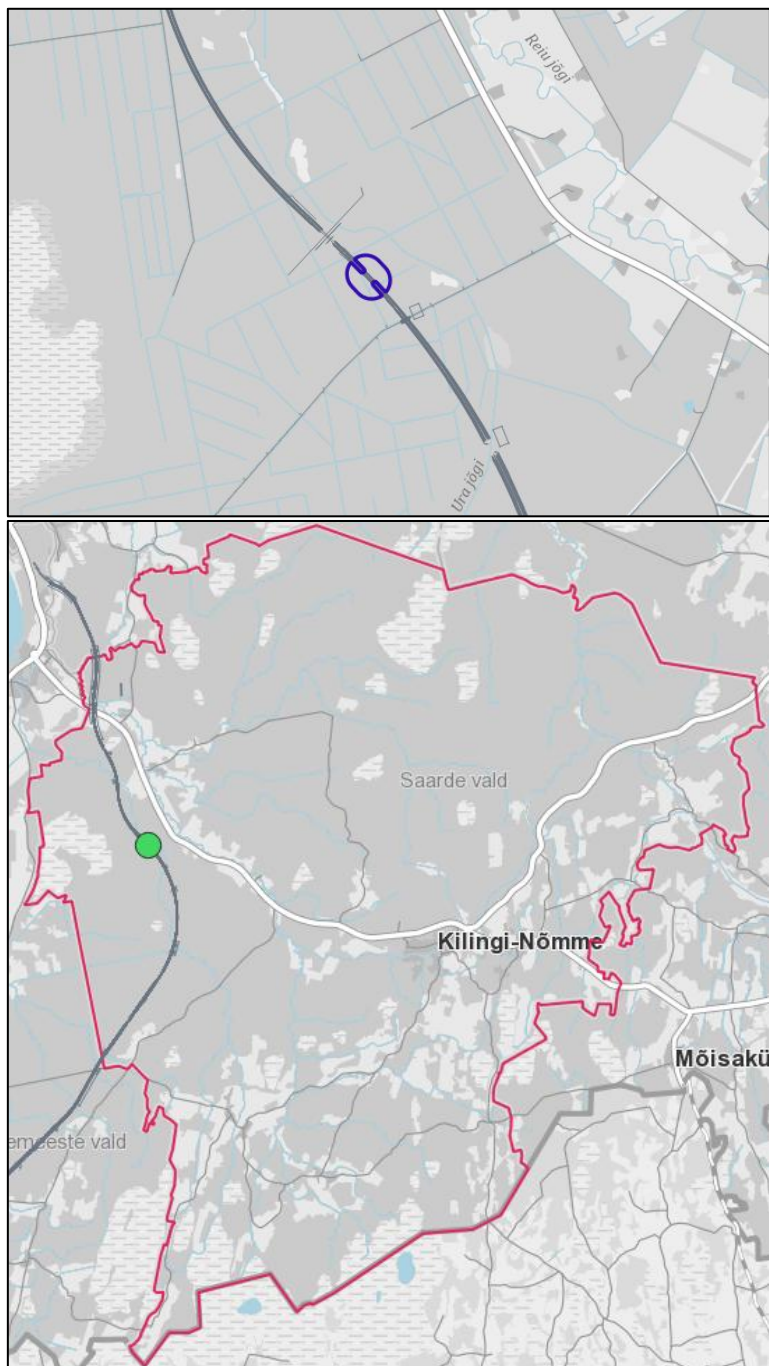
Eelhinnangu koostamisel lähtutakse mh Eesti Vabariigis kehtivast seadusandlusest, Keskkonnaministri 16.08.2017 määrusest nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded“ ja väljakujunenud praktikast ning aktuaalsetest suunistest. KeHJS § 2<sup>2</sup> kohaselt on tegevus olulise keskkonnamõjuga, kui see võib eeldatavalt:

- ületada mõjuala keskkonnataluvust;
- põhjustada keskkonnas pöördumatuid muutusi;
- seada ohtu inimese tervise ja heaolu, kultuuripärandi või vara.

Töö koostamisel lähtutakse samuti juhendist „KMH eelhindamise juhend otsustaja tasandil, sh Natura-eelhindamine“ (Kutsar ja Keskkonnaministeerium, 2018) ja eelhinnangu ülesehitamisel arvestatakse ka dokumenti „Keskkonnamõju hindamise eelhinnangu andmise juhend“ (Keskkonnaministeerium, 2017).

## 1. Kavandatava tegevuse lühiiseloostus

KMH eelhinnangu objektiks on Pärnu maakonda Saarde valda Ilvese külla kavandatav Maarjapeakse ökodukt üle Rail Baltica raudteetrassi (vt ka joonist 1). Maarjapeakse ökodukt on kavandatud Surju metskond (75601:005:0422; 100% maatulundusmaa) ja Viira (75601:005:0324; 100% maatulundusmaa) kinnistutele, milledest ökodukt hõivab ligikaudu 6,8 ha suuruse ala.



**Joonis 1.** Kavandatava Maarjapeakse ökodukti asukoht. Ülemisel joonisel on lillaga märgitud ökodukt ning tumehalli joonega raudteetrass, alumisel punase joonega Saarde valla halduspiir, rohelise täpiga ökodukti asukoht (alus: Maa- ja Ruumiamet, 2025)

Ökodukti projekteerimise lähteülesande kohaselt koostatakse ökodukti maa-alale maastikuarhitekti kompetentsiga isiku poolt haljastusprojekt vastavalt tüüptingimustele „Rail Baltica maastikukujunduse ja haljastuse projekteerimise tüüpülesanne“. Lisaks teostatakse olemasolevat täiendavad geoloogilised, ehitusgeoloogilised, hüdrogeoloogilised, hüdroloogilised, geotehnilised ja topo-geodeetilised uurimistööd. Seejuures projekteeritakse ökodukt järgnevaid (esitatud valikuliselt) tehnilisi tingimusi silmas pidades:

- rajatiste projekteeritud eluiga peab olema vähemalt 100 aastat;
- eelistada tuleb võimalikult hooldevabasid lahendusi. Kuluvosade olemasolul (nt vuugid, tugiosad, piirded jne) tuleb ette näha lahendus nende vahetamiseks;
- tuleb koostada hooldusjuhend, mis peab kajastama kõiki rajatavate konstruktsiooniosade hooldamise tehnoloogiaid, hooldusintervalli, eluigasid, seisukorra hindamise kriteeriumeid (vigade kirjeldus, mille tagajärjel vajab konstruktsiooni element väljavahetamist või remonti);
- ökodukti otsadesse peab jääma 3 m laiune läbipääs ökoduktist teisele poole raudtee kraave;
- ökodukti ehitatakse peamiselt raudbetoonist ning betoonkivist;
- rajatise kandekonstruktsioonid peavad taluma kloriididest tingitud mõjusid;
- kui raudteerajatisel on konstruktsiooni taga muldkehas dreentoru, siis tuleb see viia võimalikult madalale kõrgusele, kus vesi isevoolselt ära voolab. Reeglina eelistada lahendust, kus toru on otsadest avatud ja keskelt kõrgem. Vajadusel näha toru otsade ette uhtumiskindlustus.

Projektlahenduse seletuskirja kohaselt (Stricto Project OÜ, seisuga 20.10.2025) kulgeb ökodukti peal metsloomade liikumiseks ette nähtud ala laiussega 60,3 m, mis kaetakse minimaalselt 1 m paksuse pinnasega.

Lisaks ökoduktile projekteeritakse raudteeinfrastruktuuri hooldusteed ja piirnevate kinnistute juurdepääsuteed, projektlahenduse rakendumisel ajutised ehitised, konstruktsioonid, juurdepääsuteed ja möödasõidud. Seejuures arvestatakse projekteerimisel asjaoludega, et oleks tagatud maaparandussüsteemide ja kuivendussüsteemi reguleeriva võrgu toimima jäämine kuni Rail Baltica põhitrassi ja lõplike maaparandus- ja drenaažisüsteemide projekteerimise/ehitamiseni. Vajadusel nähakse ette ajutised lahendused olemasolevate süsteemide toimivuse tagamiseks. Projektlahenduse seletuskirjade kohaselt (Stricto Project OÜ, seisuga 20.10.2025) käsitletakse raudtee pikikraavide ja piirkonna vetejuhtimist ning ökodukti all (maa sees) muldkeha rajamist vastavalt koostatavale raudtee projektile, kuid juhul kui raudtee pikikraav saab kulgema ka ökodukti alas, nähakse ette ökodukti muldkehas betoonist truubitoru paigaldamine.

Maarjapeakse ökoduktiga seotud Rail Balticu raudteetrassi lõigul on algatatud „Kabli – Eesti Vabariigi ja Läti Vabariigi piiri“ keskkonnamõju hindamine<sup>1</sup> (KMH 8), mille programm tunnistati nõuetele vastavaks 13.08.2025. Maarjapeakse ökodukti projekteerimisel arvestatakse mh eelnimetatud KMH alusuuringu „Ökoduktide ja väikelooma truupide analüüs Rail Baltica lõigul Pärnu – Eesti/Läti piir,, (Tuulekaru OÜ ja Keskkonnaagentuur Viridis OÜ) tulemustega, sh meetmetega nagu (lähtuvalt meetmete pidevast täienemisest, ei pruugi alljärgnev loetelu olla lõplik):

---

<sup>1</sup> Rail Balticu keskkonnamõjude hindamise info on koondatud [siia](#).

- rajada ökodukt maksimaalse nõlvade kaldega 10%;
- ökodukti pinnasega kattes ja seda haljastades lisada risuvalle, kive jms, loomaks mikroelupaiku ja varjevõimalusi väiksematele loomadele;
- ökodukti paremaks toimimiseks tuleb tõkestada müra ja valguse levimine raudteelt, piirata ökodukt vähemalt 2,5 m kõrguse läbipaistmatu aia või müratõkkega.

## 2. Mõjutatava keskkonna ja olemasoleva olukorra kirjeldus

Peatüki koostamisel on mh arvestatud käesoleva töö ptk 1-2, juhendmaterjalides ning avalikult ja erialaselt kasutatavates andmebaasides (nt EELIS (Eesti Looduse Infosüsteem, Keskkonnaagentuur, 02.12.2025), Maa-ameti kaardirakendused) sisalduvat teavet.

Lähtuvalt Pärnu maakonnaplaneeringust „Rail Baltic raudtee trassi koridori asukoha määramine“ uuendamine trassilõikude 3A, 4A ja 4H osas“, on planeeringulahendusega suurulukite läbipääsude suudmealade tegevuste piiramiseks määratud ökoduktide ümber piiranguvöönd vähemalt 500 m raadiuses ökodukti keskpunktist. Maarjapeakse ökodukti maakonnaplaneeringu kohane piiranguvööndi läbimõõt on ligikaudu 1400 m, st piiranguvööndi raadius on ligikaudu 700 m. Planeeringus on selgitatud, et ökodukti piiranguvöönd on näidatud nihutamisruumiga ning täpne asukoht ja piirid täpsustuvad projekteerimisel. Käesoleva eelhinnangu objektiks oleva Maarjapeakse ökodukti projekteerimise käigus täpsustunud piiranguvööndi ulatus on 500 m selle keskpunktist. Alljärgnevalt on kirjeldatud olemasolevat olukorda ökodukti Pärnu maakonnaplaneeringust tulenevast ning projekti käigus täpsustunud piiranguvöönditest.

Kavandatava tegevusega hõlmatud ala asub Saarde vallas Ilvese külas (hajaasustus), kus Saarde valla kodulehe andmetel elab 01.01.2025 seisuga 93 inimest. Piirkonna peamiseks maakasutuse sihtotstarbeks on maatulundusmaa, seejuures vaadeldaval alal majapidamisi ei asu, lähim eluhoone asub ökoduktist kirdesuunas ligikaudu 1300 m kaugusel Kuke (75601:005:0116) kinnistul. Maarjapeakse ökodukti piiranguvööndisse jääb vähemal või suuremal määral kuus kinnistut, mis on esitatud tabelis 1.

**Tabel 1.** Maarjapeakse ökodukti piiranguvööndisse jäävad kinnistud (Maa- ja Ruumiamet, 2025)

Nr	Tunnus	Lähiaadress
1	75601:005:0422	Surju metskond 1
2	75601:005:0324	Viira
3	75601:005:0008	Karli
4	71201:001:0020	Venemurru tee
5	71201:001:0218	Venemurru tee
6	71201:001:0450	Lodja metskond 1

Maa- ja Ruumiameti kaardirakenduste (2025) kohaselt esineb Pärnu maakonnaplaneeringus määratud ökodukti piiranguvööndi alal valdavalt moreeni (liivsavi ja saviliiv kividega ning rähk) pinnakatte settetüüp ja lisaks jääjärvelised setted (klibu, liiv, möll, saviliiv, liivsavi, savi), meresetted (klibu, liiv, möll, saviliiv, liivsavi, savi, sapropeel) ning soosetted (turvas). Vaadeldaval alal levivad valdavalt leostunud gleimullad (Go), leede-gleimullad (LGn), leetjas gleimullad (Gl), küllastunud turvastunud mullad (Go1), leetunud gleimullad (LkGn; LkG), lammi-gleimullad (AG), leede-turvastunud mullad (LG1) (vt ka joonist 2). Maa- ja Ruumiameti geoloogia kaardirakenduse 1:50 000 (2025) kohaselt on põhjavesi piirkonnas kaitstud.





**Joonis 2.** Vaadeldava ala mullakaart, kus sinise joonega on märgitud Maarjapeakse ökodukt, lilla joonega ökodukti piiranguvööndi ala Pärnu maakonnaplaneeringus „Rail Baltic raudtee trassi koridori asukoha määramine”, punase joonega ökodukti täpsustunud piiranguvöönd 500 m ümber ökodukti keskpunktist lähtuvalt projektist, halli joonega raudteetrass (Maa- ja Ruumiamet, 2025)

Vaadeldavat ala läbib avalikult kasutatav Ura jõgi (VEE1148100), mis saab alguse Pärnu maakonnast Saarde vallast Lanksaare külast (lähte tüüp on määramata) ning suubub merre, Pärnu lahe idaossa. Ura jõgi on tüpoloogiliselt tumedaveeline ja humiaineterikas jõgi (tüübid IA, IIA, IIIA), jõgi on 53,2 km pikk ning selle valgla on 181,5 km<sup>2</sup>. Ura jõgi kuulub osaliselt riigi poolt korrashoitavate ühiseesvoolude loetellu ning on nimetatud lõigul Tõitoja–Häädemeeste maanteest Timmkanali alguseni, seejuures ka vaadeldaval lõigul, Keskkonnaministri 15.06.2004 määrusega nr 73 lõhe, jõforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistusse. **Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskava (2022)** kohaselt koostatud seiredokumentide järgi on 2023. aasta seisuga Ura jõe ökoloogiline seisund lõigus Ura Rae paisust suudmeni (lühike nimi Ura<sub>2</sub>) kesine (mitteheadeks elementideks füüsikalise-keemilised kvaliteedinäitajad, varasemast<sup>2</sup> suurselgrootud põhjaloomad; mitteheadeks näitajateks hapnikusisaldus, viie päeva biokeemiline hapnikutarve, varasemast tundlike suurselgrootute taksonite arv, taksoni keskmine tundlikkus, Taani vooluveekogude fauna indeks; mitteheaks põhjuseks varasemast toitained), keemiline seisund hindamata ning koondseisund seega kesine. Veemajanduskava meetmeprogrammi kohaselt avaldavad veekogumile enim koormust põllumajandus, metsandus ja inimareng, täpsemalt

<sup>2</sup> Viitab sellele, et mittehea element/näitaja on kandunud üle varasematest aastatest, mitte viimasest seireaastast.

loomakasvatushoonete (laudad, sõnnikuhoidlad) kasutamise tõttu neist tekkiv koormus võimalike lekete tõttu pinnavette, hajukoormus, põllumaa kuivendus, metsakuivendus, koormus süvendamisest ning heitveeväljalasud. Kavandatav tegevus, lähtuvalt selle iseloomust, ei seostu ühegi eeltoodud koormusega. Samuti asub vaadeldaval alal mitu 1-2 m laiust oja (ETAK ID-d 6460208, 6461751, 6461710, 6461729).

Ökodukti piiranguvööndisse ulatuvad rahvusvahelisse Natura 2000 koosseisu kuuluvad Luitemaa loodusala (RAH0000615) ning Luitemaa linnuala (RAH0000105), millega on seotud Luitemaa looduskaitseala (KLO1000282) ning mis asuvad ökoduktist ligikaudu 390 m kaugusel (vt ka joonist 3A, tabelit 2 ja ptk-i 2.1). Ökodukti piiranguvööndisse, ligikaudu 410 m kaugusel ökoduktist, on registreeritud ka I kaitsekategooria loomaliikide must-toonekurg (*Ciconia nigra*; KLO9124399, viimane pesitsus aastal 2001) ja merikotkas (*Haliaeetus albicilla*; KLO9124420, viimane pesitsus ja vaatlus aastal 2023) leiualad, kes on ühtlasi Luitemaa linnuala ühtedeks kaitse-eesmärkideks. Ligikaudu 400 m kaugusel ökoduktist (piiranguvööndis) on registreeritud ka II kaitsekategooria loomaliikide laanerähni (*Picoides tridactylus*; KLO9119018, viimane pesitsus ja vaatlus aastal 2004) ja valgeselg-kirjurähni (*Dendrocopos leucotos*; KLO9114509, viimane pesitsus ja vaatlus aastal 2004) leiualad. Maarjapeakse ökoduktist ligikaudu 620 m kaugusel on registreeritud ka III kaitsekategooria suur-nööpsambliku (*Megalaria grossa*) ja harilik kopsusambliku (*Lobaria pulmonaria*) leiualad.



**Joonis 3A.** Kaitsealused alad ning III kaitsekategooria samblikud Maarjapeakse ökodukti ümbruses (alus: Maa- ja Ruumiamet, 2025; EELIS, 02.12.2025)

**Tabel 2.** Luitemaa looduskaitseala kaitse-eesmärgid (EELIS, 02.12.2025)

Kaitseala (kood)	Pindala	Kaitse-eesmärgid
Luitemaa looduskaitseala (KLO1000282)	11 301,3 ha Kattuvus piiranguvööndiga 9,8 ha, 0,09% kogu kaitseala	<ul style="list-style-type: none"> <li>nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta I lisas nimetatud elupaigatüüpide - veealuste liivamadalate</li> </ul>

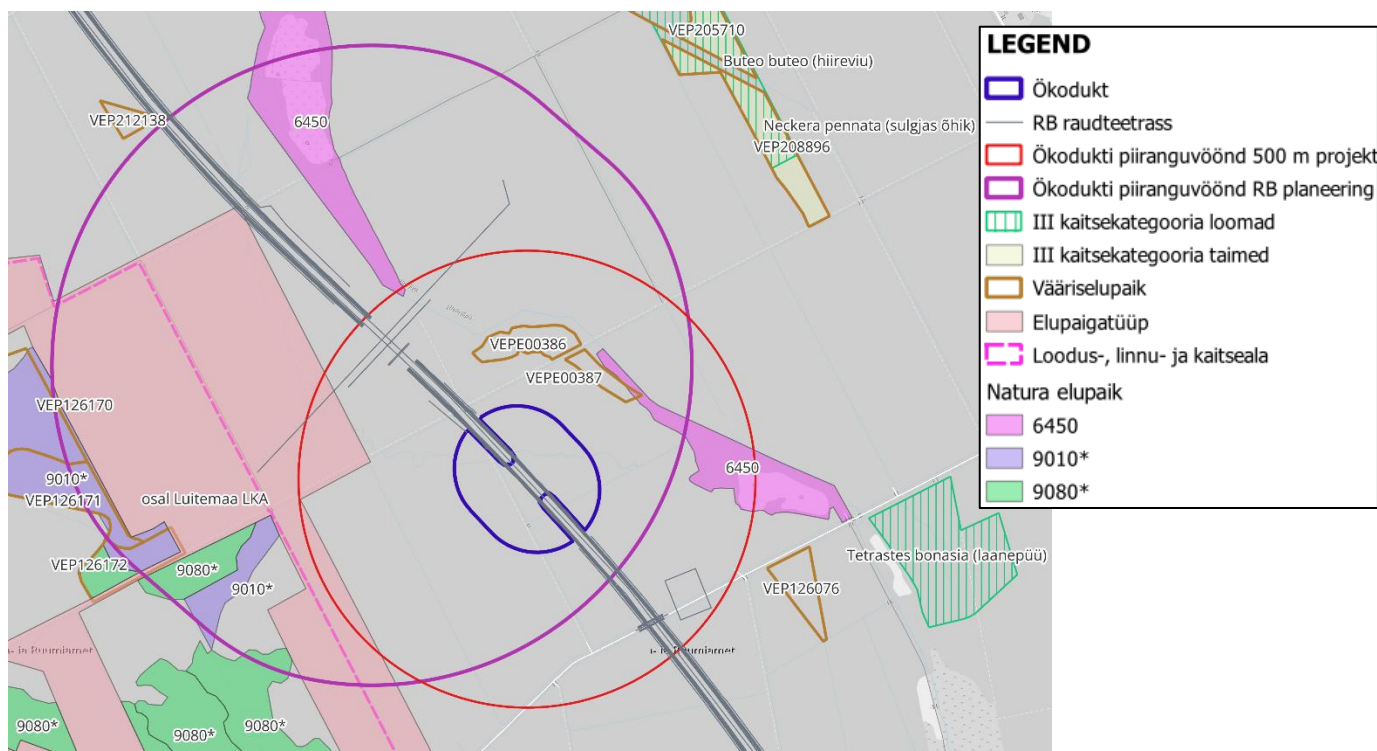
Kaitseala (kood)	Pindala	Kaitse-eesmärgid
	pindalast. Seejuures on oluline toonitada, et öko dukti piiranguvööndis ei tehta ehitustöid ega raadata metsa.	<p>(1110), liivaste ja mudaste pagurandade (1140), rannikulõugaste (1150*), laiade madalate lahtede (1160), püsitaimestuga kivirandade (1220), väikesaarte ning laidude (1620), rannaniitude (1630*), hallide luidete (2130*), metsastunud luidete (2180), luidetevaheliste niiskete nõgude (2190), huumustoiteliste järvede ja järvikute (3160), jõgede ja ojade (3260), sinihelmikakoosluste (6410), niiskuslembeste kõrgrohustute (6430), puisniitude (6530*), looduslikus seisundis rabade (7110*), rikutud, kuid taastumisvõimeliste rabade (7120), siirde- ja õõtsiksoode (7140), allikate ja allikasoo (7160), liivakivipaljandite (8220), vanade loodusemetsade (9010*), vanade laialehiste metsade (9020*), rohunditerikaste kuusikute (9050), soostuvate ja soo-lehtmetsade (9080*), rusukallete ja jäärakute metsade (9180*), siirdesoo- ja rabametsade (91D0*), lammi-lodumetsade (91E0*) ning laialehiste lammimetsade (91F0) kaitse;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ II lisas nimetatud liikide - saarma (<i>Lutra lutra</i>), hingi (<i>Cobitis taenia</i>), emaputke (<i>Angelica palustris</i>) ja karvase maarjalepa (<i>Agrimonia pilosa</i>), millised on kõik ühtlasi III kategooria kaitsealused liigid, ning jõesilmu (<i>Lampetra fluviatilis</i>) ja lõhe (<i>Salmo salar</i>) elupaikade kaitse;</li> <li>nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ II lisas nimetatud liikide, millised on ühtlasi ka II kategooria kaitsealused liigid, kaitse;</li> <li>nõukogu direktiivi 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta I lisas nimetatud liikide, millised on ühtlasi I ja II kategooria kaitsealused liigid, kaitse; I lisas nimetatud liikide - laanepüü (<i>Bonasa bonasia</i>), valgepõsk-lagle (<i>Branta leucopsis</i>), öösorri (<i>Caprimulgus europaeus</i>), roo-loorkulli (<i>Circus aeruginosus</i>), rukkiräägu (<i>Crex crex</i>), väike-kärbsenäpi (<i>Ficedula parva</i>), värbkaku (<i>Glaucidium passerinum</i>), punaselg-õgija (<i>Lanius collurio</i>), vöötsaba-vigle (<i>Limosa lapponica</i>), nõmmelõokese (<i>Lullula arborea</i>), rüüdi (<i>Pluvialis apricaria</i>), händkaku (<i>Strix uralensis</i>), tedre (<i>Tetrao tetrix</i>), mudatildri (<i>Tringa glareola</i>), millised on III kategooria kaitsealused liigid, elupaikade kaitse ning rändlinnuliikide kaitse;</li> </ul>

Kaitseala (kood)	Pindala	Kaitse-eesmärgid
		<ul style="list-style-type: none"> <li>III kategooria kaitsealuste liikide - õõnetuvi (<i>Columba oenas</i>), hallõgija (<i>Lanius excubitor</i>), tõmmuvaera (<i>Melanitta fusca</i>), suurkoovitaja (<i>Numenius arquata</i>), väikekoovitaja (<i>Numenius phaeopus</i>) ning punajalg-tildri (<i>Tringa totanus</i>) kaitse.</li> </ul>

Ökodukti piiranguvööndisse ulatuvad lamminiidud (6450) elupaigatüübi alad (kokku 5,2 ha ulatuses), mis aga pole seotud ühegi Natura alaga. Piiranguvööndisse jäävad veel vanad loodusmetsad (9010\*) ning soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080\*) elupaigatüübid, mis on seejuures Luitemaa loodusala ja Luitemaa looduskaitseala ühtedeks kaitse-eesmärkideks (vt ka joonist 4).

Muuhulgas on ökoduktist (vt ka joonist 4) ligikaudu 100 ning 120 m kaugusele registreeritud teised lehtmetsad tüüpi vääriselupaigad (VEPE00386, VEPE00387), mille mõjuteguriteks on EELISE andmetel (02.12.2025) kuivendus (mõju tugev) ning teed (mõju nõrk). Lähtuvalt juhendile „Metsa vääriselupaikade inventeerimise metoodika“ (Keskkonnaministeeriumi metsaosakond ja Östra Götalandi Lääni Metsaamet, 2016) on teised lehtmetsad tüüpi vääriselupaiga säilimiseks oluline hoiduda raietest ning majandamisest. Ökodukti piiranguvööndisse (ökoduktist ligikaudu 400 m kaugusele) jääb ka kuusikud ja kuusesegametsad tüüpi vääriselupaik (VEP126076), mida ei tohiks kuivendada, raiuda ning alalt surnud ja lamapuitu eemaldada. EELISE andmetel (02.12.2025) on vääriselupaiga mõjuteguriteks kuivendus ja läheduses asuv lageraielank, mis avaldavad VEP-le nõrka mõju.

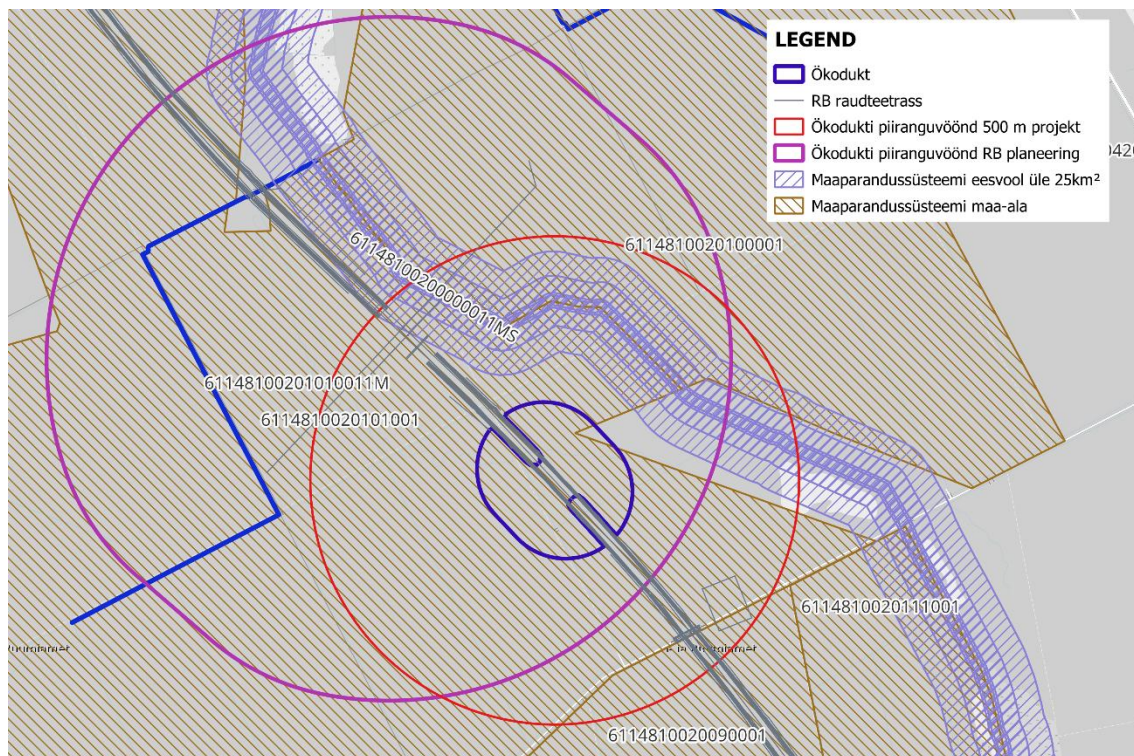
Lisaks on kavandatava Maarjapeakse ökodukti piirkonda (piiranguvööndisse) registreeritud n.ö 0-elupaik, mis ei klassifitseeru ühekski Natura elupaigaks, kuid seal esinevad langid, noorendikud, kultuurid jm (vt ka joonist 4).



**Joonis 4.** Elupaigatüübid ja vääriselupaigad Maarjapeakse ökodukti ümbruses (alus: Maa- ja Ruumiamet, 2025; EELIS, 02.12.2025)

Maarjapeakse ökodukt on planeeritud alale, kus esinevad mitmed kitsendused. Ökodukti piiranguvööndi alale ulatuvad maaparandussüsteemide maa-alad (6114810020101001, 6114810020100001, 6114810020090001, 6114810020111001). Lisaks Ura jõe, mis on riigi poolt korrashoitav ühiseesvool (61148100200000011MS), läbib ökodukti piiranguvööndit maaparandussüsteemi eesvool kuni 10 km<sup>2</sup> (61148100201010011M) (vt ka joonist 5). Seejuures asub vaadeldav ala ka Rapla- ja Pärnumaa maavarade teemaplaneeringu uuringuruumis. Kultuurimälestisi ega pärandkultuuri objekte vaadeldavas piirkonnas ei asu.





**Joonis 5.** Maaparandusega seotud kitsenduste mõjualad Maarjapeakse ökodukti piirkonnas (Maa- ja Ruumiamet, 2025)

## 2.1 Natura alade eelhindamine

Natura 2000 on üle-euroopaline kaitstavate alade võrgustik, mille eesmärk on tagada haruldaste või ohustatud lindude, loomade ja taimede ning nende elupaikade kaitse. Natura 2000 alad on moodustatud tuginedes Euroopa Nõukogu direktiividele 92/43/EMÜ (loodusdirektiiv) ja 79/409/EMÜ (linnudirektiiv).

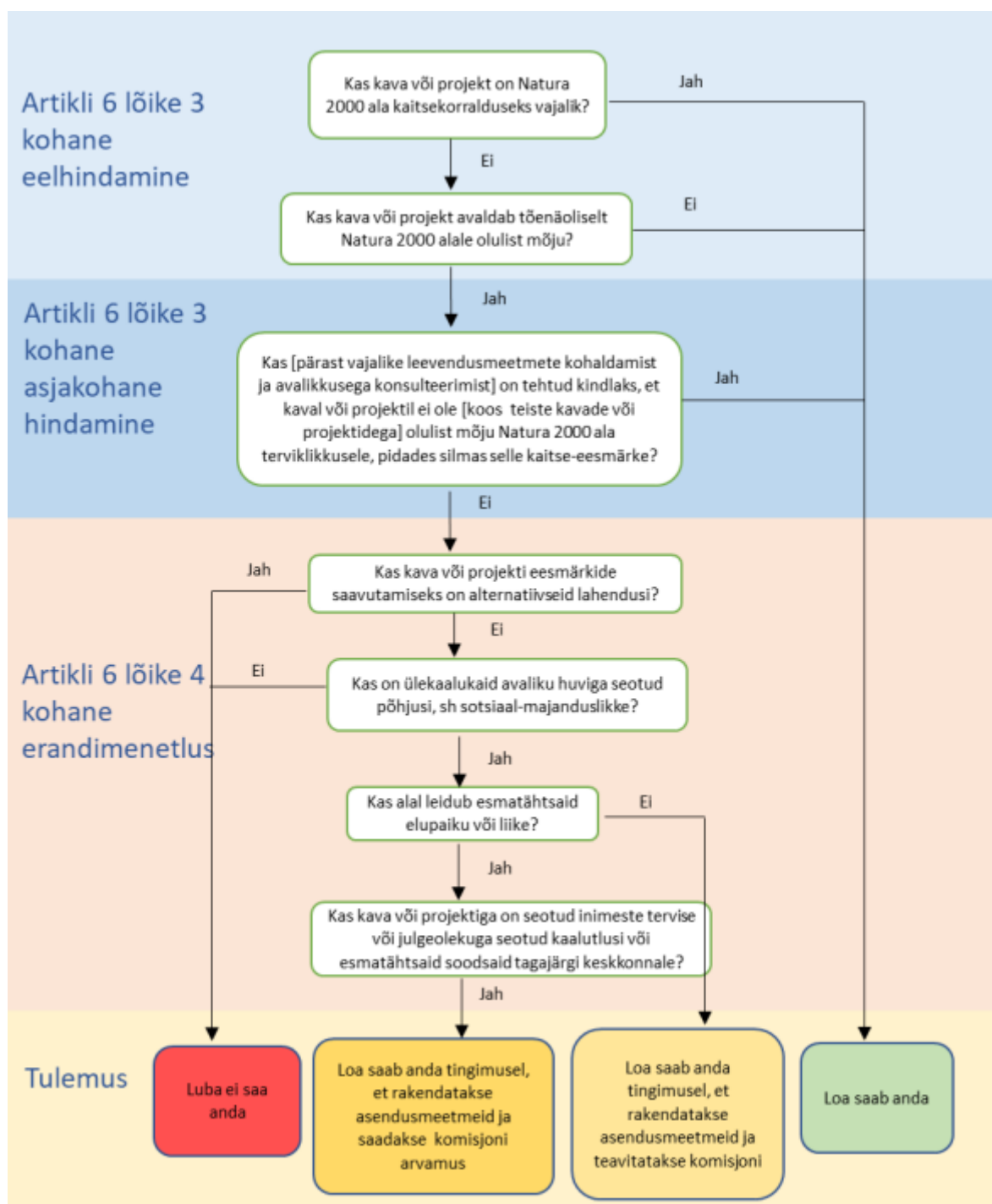
Käesolev peatükk on jaotatud erinevateks alamosadeks lihtsustamaks info menetlemist. Natura 2000 alade teemade analüüsil on lähtutud muuhulgas juhenddokumentidest „Juhised Natura hindamise läbiviimiseks loodusdirektiivi artikli 6 lõike 3 rakendamisel Eestis“ (Kutsar jt, 2019) ning „Natura 2000 aladega seotud kavade ja projektide hindamine. Metoodilised suunised elupaikade direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõigete 3 ja 4 sätete kohta“ (Euroopa Komisjon, 2021). Natura hindamise protsessi põhimõtteline skeem on toodud joonisel 6.

Natura hindamisel on kriteeriumiks ala kaitse-eesmärgid, st tõenäoliselt avalduvat ebasoodsat mõju hinnatakse ala kaitse-eesmärkidest lähtuvalt. Kavandatava tegevuse mõjud loetakse oluliseks, kui tegevuse elluviimise tulemusena kaitse-eesmärkides nimetatud elupaigatüüpide või liikide seisund halveneb või tegevuse elluviimise tulemusena ei ole võimalik kaitse-eesmärke saavutada.

Natura hindamise esimeseks etapiks on Natura eelhindamine, mille eesmärgiks on kavandatava tegevuse tõenäoliste mõjude prognoosimine ning mille tulemusena saab otsustada, kas on vajalik liikuda teise ehk asjakohase hindamise etappi. Asjakohases hindamises viiakse läbi Natura alale avalduva tõenäoliselt ebasoodsa mõju detailne hindamine, vajadusel määratakse leevendavad meetmed. Käesolevas dokumendis keskendutakse eelhindamise tasandile. Kui

eelhindamise tulemusel selgub vajadus läbi viia Natura asjakohane hindamine, tuleb alatatada KMH protsess.

**Kavandatav tegevus ei ole seotud Natura 2000 alade kaitsekorraldusega.**



**Joonis 6.** Natura 2000 aladega seotud kavade ja projektide hindamine; artikli 6 lõigete 3 ja 4 kohase menetluse kolm etappi (Euroopa Komisjon, 2021)

### 2.1.1 Informatsioon kavandatava tegevuse kohta ja Natura 2000 alad, mida võidakse mõjutada

Kavandatav tegevus – Pärnu maakonda Saarde valda Ilvese külla kavandatav Maarjapeakse ökodukt üle Rail Baltica raudteetrassi. Täpsem kavandatava tegevuse kirjeldus on esitatud ptk-s 1.

Ökodukti piiranguvööndis (ökoduktist ligikaudu 390 m kaugusele) asuvad rahvusvahelisse Natura 2000 koosseisu kuuluvad Luitemaa loodusala (RAH0000615) ning Luitemaa linnuala (RAH0000105), millede kaitse-eesmärgid on esitatud tabelis 3.

**Tabel 3.** Vaadeldaval alal esinevad Natura 2000 alad, nende pindala ja kaitse-eesmärgid (EELIS, 02.12.2025)

Kaitseala (kood)	Pindala	Kaitse-eesmärgid
Luitemaa loodusala (RAH0000615/EE0040351)	13 012 ha  Kattuvus piiranguvööndiga 9,8 ha, 0,08% kogu kaitseala pindalast.	<ul style="list-style-type: none"> <li>I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on veealused liivamadalad (1110), liivased ja mudased pagurannad (1140), rannikulõukad (*1150), laiad madalad lähed (1160), püsitaimestuga kivirannad (1220), väikesaared ning laiud (1620), rannaniidud (*1630), hallid luited (kinnistunud rannikuluited - *2130), metsastunud luited (2180), luidetevahelised niisked nõod (2190), huumustoitelised järved ja järvikud (3160), jõed ja ojad (3260), sinihelmikakooslused (6410), niiskuslembesed kõrgrohustud (6430), lamminiidud (6450), puisniidud (*6530), rabad (*7110), rikutud, kuid taastumisvõimelised rabad (7120), siirde- ja õõtsiksood (7140), nokkheinakooslused (7150), allikad ja allikasood (7160), liivakivipaljandid (8220), vanad loodusmetsad (*9010), vanad laialehised metsad (*9020), rohunditerikkad kuusikud (9050), soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080), rusukallete ja jäärakute metsad (pangametsad - *9180), siirdesoo- ja rabametsad (*91D0), lammi-lodumetsad (*91E0) ning laialehised lammimetsad (91F0);</li> <li>II lisas nimetatud liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on saarmas (<i>Lutra lutra</i>), tiigilendlane (<i>Myotis dasycneme</i>), harilik hink (<i>Cobitis taenia</i>), jõesilm (<i>Lampetra fluviatilis</i>), paksukojaline jõekarp (<i>Unio crassus</i>), emaputk (<i>Angelica palustris</i>), läikiv kurdsirbik (<i>Drepanocladus vernicosus</i>) ja kollane kivirik (<i>Saxifraga hirculus</i>);</li> </ul>
Luitemaa linnuala (RAH0000105/EE0040351)	13 012 ha  Kattuvus piiranguvööndiga 9,8 ha, 0,08% kogu kaitseala pindalast.	Liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on rästas-roolind ( <i>Acrocephalus arundinaceus</i> ), karvasjalgkakk ( <i>Aegolius funereus</i> ), soopart e pahlsaba-part ( <i>Anas acuta</i> ), luitsnökk-part ( <i>Anas clypeata</i> ), piilpart ( <i>Anas crecca</i> ), viupart ( <i>Anas penelope</i> ), sinikael-part ( <i>Anas platyrhynchos</i> ), rägapart ( <i>Anas querquedula</i> ), rääkspart ( <i>Anas strepera</i> ), suur-laukhani ( <i>Anser albifrons</i> ), hallhani e roohani ( <i>Anser anser</i> ), rabahani



Kaitseala (kood)	Pindala	Kaitse-eesmärgid
		( <i>Anser fabalis</i> ), hallhaigur ( <i>Ardea cinerea</i> ), laanepüü ( <i>Bonasa bonasia</i> ), valgepõsk-lagle ( <i>Branta leucopsis</i> ), sõtkas ( <i>Bucephala clangula</i> ), öösorr ( <i>Caprimulgus europaeus</i> ), must-toonekurg ( <i>Ciconia nigra</i> ), roo-loorkull ( <i>Circus aeruginosus</i> ), õõnetuvi ( <i>Columba oenas</i> ), rukkirääk ( <i>Crex crex</i> ), väikeluik ( <i>Cygnus columbianus bewickii</i> ), laululuik ( <i>Cygnus cygnus</i> ), kühmnohk-luik ( <i>Cygnus olor</i> ), väike-kärbsenäpp ( <i>Ficedula parva</i> ), värbkakk ( <i>Glaucidium passerinum</i> ), merikotkas ( <i>Haliaeetus albicilla</i> ), punaselg-õgija ( <i>Lanius collurio</i> ), hallõgija ( <i>Lanius excubitor</i> ), vöötsaba-vigle ( <i>Limosa lapponica</i> ), nõmmelõoke ( <i>Lullula arborea</i> ), tõmmuvaeras ( <i>Melanitta fusca</i> ), väikekoskel ( <i>Mergus albellus</i> ), jääkoskel ( <i>Mergus merganser</i> ), rohukoskel ( <i>Mergus serrator</i> ), suurkoovitaja ( <i>Numenius arquata</i> ), väikekoovitaja ( <i>Numenius phaeopus</i> ), kormoran e karbas ( <i>Phalacrocorax carbo</i> ), tutkas ( <i>Philomachus pugnax</i> ), rüüt ( <i>Pluvialis apricaria</i> ), sarvikpütt ( <i>Podiceps auritus</i> ), tuttpütt ( <i>Podiceps cristatus</i> ), väikehuik ( <i>Porzana parva</i> ), teder ( <i>Tetrao tetrix</i> ), metsis ( <i>Tetrao urogallus</i> ), tumetilder ( <i>Tringa erythropus</i> ), punajalg-tilder ( <i>Tringa totanus</i> ) ja kiivitaja ( <i>Vanellus vanellus</i> ).

Kavandatava tegevuse mõjuala eeldusi ning elupaigatüüpide ja liikide ohutegureid kajastab tabel 4. Tabeli koostamise aluseks on elupaigatüüpide ja liikide leiukohtade paiknemine kavandatava tegevuse piiranguvööndis.

**Tabel 4.** Luitemaa loodus- ja linnualade ning kavandatava tegevuse alaga seonduvad elupaigatüübid ja liigid. Allikad: EELISE (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) andmebaas (andmed seisuga 02.12.2025); Luitemaa looduskaitseala ja Luitemaa hoiuala kaitsekorralduskava 2018-2027 (Keskkonnaamet, 2021); Must-toonekure (*Ciconia nigra*) kaitse tegevuskava (Keskkonnaamet, 2018); Merikotka (*Haliaeetus albicilla*) kaitse tegevuskava (Keskkonnaamet, 2019)

Elupaigatüüp või liik, loodusala andmed vm asjakohane aspekt	Ohutegurid/meetmed (asjakohasemad käesoleva analüüsi kontekstis)	Kaitse-eesmärgid (pikaajaline)
<b>Luitemaa loodusala</b>		
<p><b>Vanad loodusmetsad (9010*)</b> – esinduslikkus arvestatav (C), hästi säilinud struktuur (II), funktsioonide säilimine hea (II), kõrge väärtusega (B).</p> <p>Paiknemine ökoduktist ligikaudu 400 m kaugusel, kattuvus piiranguvööndiga 0,9 ha ulatuses (kogupindala 1,58 ha).</p>	<p><b>Ohutegur</b> – kuivenduse mõju metsade elupaigatüüpides. <b>Meede</b> – loodusliku veerežiimi taastamine ja olemasolevate kuivendussüsteemide hooldusest hoidumine.</p>	<p>Elupaigatüübi säilimine 481 ha suurusel alal, millest 67,9 ha on seisundiga A, 203 ha on seisundiga B ja 210 ha on seisundiga C. Vanade loodusmetsade elupaigatüübi hulgas esineb fragmentidena ka rusukallete ja jäärakute elupaigatüüp seisundiga C.</p>
<p><b>Soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*)</b> – mõlema ala esinduslikkus arvestatav (C), keskmiselt säilinud või degradeerunud struktuur (III), funktsioonide säilimine hea (II), võimalik kergesti taastada (I), keskmise väärtusega (C).</p> <p>Kaks ala, millest lähim (põhjapoolne) asub ökoduktist ligikaudu 450 m kaugusel, põhjapoolse ala (pindala 1,72 ha) kattuvus piiranguvööndiga 0,5 ha ning lõunapoolse ala (pindala 6,85 ha) kattuvus 0,2 ha.</p>	<p><b>Ohutegur</b> – kuivenduse mõju metsade elupaigatüüpides. <b>Meede</b> – loodusliku veerežiimi taastamine ja olemasolevate kuivendussüsteemide hooldusest hoidumine.</p>	<p>Elupaigatüübi säilimine 581 ha suurusel alal, millest 5,7 ha on seisundiga A, 175 ha on seisundiga B ja 400 ha on seisundiga C. Soostuvate ja soo-lehtmetsade elupaigatüübi hulgas esineb fragmentidena ka laialehiste lammimetsade kaldavallil elupaigatüüpi seisundiga C.</p>
<b>Luitemaa linnuala</b>		
<p><b>Must-toonekurg</b> (<i>Ciconia nigra</i>) – elupaikadeks vanad, minimaalse häirimise ja soodsate toitumispaikadega</p>	<p><b>Ohutegur</b> – häirimine toitumisaladel; Eestis üldiselt mh ka pesitsusaegne häirimine. <b>Meede</b> – inimasustuses eemal asuvate sobivate toitumiskohtade hooldamine.</p>	<p>Liigi seisund on soodne, pesitsus- ja toitumisalade potentsiaal on kaitse- ja taastamistegevustega rakendatud, tagatud 800-1000 ha rangelt kaitstava ja liikumispiiranguga metsaelupaiga olemasolu</p>

Elupaigatüüp või liik, loodusala andmed vm asjakohane aspekt	Ohutegurid/meetmed (asjakohasemad käesoleva analüüsi kontekstis)	Kaitse-eesmärgid (pikaajaline)
<b>Luitemaa loodusala</b>		
looduslikult mitmekesised metsamassiivid.  Leiuala ligikaudu 410 m kaugusel ökoduktist.		pesitsemiseks ja vooluveekogude loodusliku seisundi ning toitumispotentsiaali parandamine.
<b>Merikotkas</b> ( <i>Haliaeetus albicilla</i> ) – eelistab pesitseda metsas või selle servas, võimalusel väldib pesitsemist lageraielankide säilikpuudel.  Leiuala ligikaudu 410 m kaugusel ökoduktist.	<b>Ohutegur</b> – pesitsusaegne häirimine. <b>Meetmed</b> – uusi taristuobjekte ei ehitata pesadele lähemale kui 500 meetrit, pesitsusajal 15. veebruarist 31. juulini ei tehta pesast 500 meetri raadiuses mürarikkeid tegevusi (nt metsaraie).	Liigi seisund on soodne, pesitsus- ja toitumisalade potentsiaal on kaitse- ja taastamistegevustega rakendatud 500 ha-l, pesitseb vähemalt 4 paari.

### 2.1.2 Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura 2000 aladele

Kavandatava tegevuse mõjuala eeldusi näitas tabel 4 (ptk 2.1.1), kus olid esile toodud asjakohased Natura 2000 alade elupaigatüübid ja liigid, mis seostuvad käsitletava tegevusega.

Oluline on rõhutada, et loodusala elupaigatüüpidel ei toimu ehitustegevust ega raadamist vm tegevusi seoses projekti elluviimisega. Elupaigad jäävad ökodukti piiranguvööndisse (kaitsevööndisse). Rail Baltica planeeringulahenduses on ökoduktide ümber määratud kaitsevöönd (piiranguvöönd) ning seal esmaseks kaitseks kehtivad tingimused. Tingimused keelavad jahipidamise, ulatuslike lagealade tekitamise, liigpääsu takistavate hoonete ja rajatiste ehitamise ja maavarade kaevandamise. Seega otsene mõju ökodukti rajamisest elupaikadele puudub.

Järgnevas tabelis 5 on välja toodud mõju hinnang elupaigatüüpidele ja liikidele seoses kavandatava tegevusega.

**Tabel 5.** Mõju prognoosimine Natura 2000 alade asjakohastele elupaigatüüpidele ning liikidele seoses kavandatava tegevusega

Elupaigatüüp/liik	Mõju prognoosimine	Mõju hinnang
Vanad loodusmetsad (9010*)	Maarjapeakse ökodukti rajamisel asendatakse ehitustööde käigus ökodukti alune pinnas kuni 4 m sügavuselt ning lähtuvalt põhjavee kõrgest tasemest võib tekkida vajadus põhjavee väljapumpamiseks ning vee tõkestamiseks. Ehitusaegne alanduslehter ulatuda arvutuslikult 113 m-ni ning ei ulatu elupaigatüübini (elupaik ~400 m kaugusel). Seega ei mõjutata kavandatava tegevuse elluviimisega elupaigatüübi veerežiimi.	Mõju välistatud
Soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*)	Maarjapeakse ökodukti rajamisel asendatakse ehitustööde käigus ökodukti alune pinnas kuni 4 m sügavuselt ning lähtuvalt põhjavee kõrgest tasemest võib tekkida vajadus põhjavee väljapumpamiseks ning vee tõkestamiseks. Ehitusaegne alanduslehter ulatuda arvutuslikult 113 m-ni ning ei ulatu elupaigatüübini (elupaik ~450 m kaugusel). Seega ei mõjutata kavandatava tegevuse elluviimisega elupaigatüübi veerežiimi.	Mõju välistatud
Must-toonekurg ( <i>Ciconia nigra</i> )	Lütemaa linnualal on must-toonekure peamiseks ohuteguriks toitumispaikadel häirimine, mis mõjutab potentsiaalselt ka sigimisedukust. Liigi kaitse tegevuskava (Keskkonnaamet, 2018) kohaselt toitub must-toonekurg peamiselt väikestest kaladest, kahepaiksetest, putukatest ning harvem väikestest imetajatest. Toitu jahitakse aktiivselt liikudes piki oja, kaldajoont, niitu vms. Eestis läbiviidud toitumisuuringu kohaselt eelistab toonekurg looduslikke ja süvendatud ojasid, seejuures	Mõju välistatud

Elupaigatüüp/liik	Mõju prognoosimine	Mõju hinnang
	<p>käiakse tootumas minimaalselt 4,3 km kaugusel pesast.</p> <p>Töö „Satelliit- ja GSM-põhiste saatjatega varustatud kotkaste ja must-toonekurgede info soetamine ja pesitsusaegse info analüüs ja must-toonekurgede tugitoitmine“ (Kotkaklubi, 2022) ja selle põhjal koostatud toitumisveekogude kaarte, on Ura jõgi ja selle ümbruse kraavid Maarjapeakse ökodukti ümbruses olnud ka must-toonekure toitumisveekoguks. Must-toonekure kaitse tegevuskavas on välja toodud, et <i>toitumisaladel häirimise intensiivsust vähendab toitumispaika varjav taimestik (Peške et al. 1996; Kotkaklubi andmed). Arvatakse, et pikema päevaga pesitsusaladel (nt Eestis) on häirimine toitumispaiakadel väiksem kui lõuna pool, sest häirimatut valget aega, millal inimesed magavad, on kauem (Strazds 2001). Seeläbi saavad linnud varahommikuti toitumiseks kasutada veekogusid, mis asuvad inimasustuse ja teede lähedal ning on muul ajal häirimise tõttu kasutuskõlbmatud.</i></p> <p>Seega oluline on, et toitumisaladega piirnevale alale ei tekiks lagedad alad (säiliks varjav taimestik veekogu kaldal) või pesitsusalade naabrusesse. Samuti, et olemas oleks ja säiliks piisav toidubaas ja toitumiskohad. Kavandatava tegevuse elluviimisel kuulub raadamisele vaid vahetult ökodukti mulde alla jääv ala, mistõttu ei teki Maarjapeakse ökodukti rajamisega lagedat ala Ura jõe kaldale ega enamike jõkke suubuvate kraavide kallastele. Seega, kui ka vahetult ehitustegevuse ajal võib inimeste liikumine ja müra ökodukti ehitamisel must-toonekurge eemale peletada, siis toitumisala siiski säilib ning selle veekvaliteeti ega veerežiimi ökodukti rajamisega ei mõjutata. Must-toonekurg on inimpelglik lind, keda peetakse väga tundlikuks inimtegevuse suhtes pesapaiga läheduses ning liigi kaitse tarbeks on pesapuude ümber määratud 250 m kaitsetsoon. Kavandatava Maarjapeakse ökodukti ja liigi leiuala minimaalne vahekaugus on 410 m, kuid viimane pesitsus on registreeritud aastal 2001. Sestap leiti vaadeldaval raudtee lõigul läbiviidud asjakohase Natura hindamise</p>	

Elupaigatüüp/liik	Mõju prognoosimine	Mõju hinnang
	<p>(ELLE OÜ, 2023) tulemusena, et Rail Baltica ebasoodsa mõju leevendamiseks on must-toonekure puhul vajalik seire liigi pesitsuse kindlaks määramiseks liigiekspertide poolt Keskkonnaametiga kooskõlastatud seirekava alusel (teostatakse seoses raudteetrassi, mitte ökodukti, ehitustööde planeerimise eel).</p> <p>Planeeringuga on, tulenevalt 2023. aastal ELLE OÜ poolt läbiviidud Natura asjakohasele hindamisele, seatud järgmised piirangud: <i>Raudtee rajamise mürarohkemaid (rasketehnikaga teostatavaid) tegevusi ei tohi pesapaiga läheduses läbi viia must-toonekure kaitse tegevuskava alusel määratud pesitusperioodil (15.03- 31.08). Kõik raadamistööd peavad toimuma väljaspool liigi pesitusperioodi. Ehitustööde planeerimise eel tuleb liigi pesitsemise konkreetses asukohas seirega kinnitada. Pesitsemise tõendatud puudumisel ei ole häiringut vältivad meetmed vajalikud. See tähendab, et ökodukti mürarikaste ehitustööde aeg jääb väljapoole must-toonekure pesitsusaega. Ökodukti valmimise järgselt (nn kasutusperioodil) häiringud lõppevad.</i></p>	
Merikotkas ( <i>Haliaeetus albicilla</i> )	<p>Luitemaa linnualal on merikotka peamiseks ohuteguriks pesitsusaegne häirimine (raie- ja istutustööd, transport jms), seejuures võib kotkas häirimise tulemusena pesa hüljata. Liigi kaitse tarbeks on pesade ümber määratud 200-meetrine kaitsetsoon. Liigi kaitse tegevuskava (Keskkonnaamet, 2019) kohaselt tuleks varakevadistes raietes arvestada hoopiski 500-meetrise kaitsetsooniga, kuna mets ei ole lehtinud ja hääled kostuvad väga kaugele.</p> <p>Kavandatava Maarjapeakse ökodukti ja liigi leiuala minimaalne vahekaugus on 410 m ning viimane pesitsus on registreeritud aastal 2023. Sestap leiti vaadeldaval raudtee lõigul läbiviidud asjakohase Natura hindamise (ELLE OÜ, 2023) tulemusena, et Rail Baltica ebasoodsa mõju leevendamiseks on merikotka puhul vajalik seire liigi pesitsuse kindlaks määramiseks liigiekspertide poolt Keskkonnaametiga kooskõlastatud seirekava</p>	Mõju on välistatud.

Elupaigatüüp/liik	Mõju prognoosimine	Mõju hinnang
	<p>alusel (teostatakse seoses raudteetrassi, mitte ökodukti, ehitustööde planeerimise eel).</p> <p>Planeeringuga on, tulenevalt 2023. aastal ELLE OÜ poolt läbiviidud Natura asjakohasele hindamisele, seatud järgmised piirangud: <i>Raudtee rajamise mürarohkemaid (rasketehnikaga teostatavaid) tegevusi (sh eeltöid) ei tohi kavandada merikotka pesitsusperioodile - haudumisest kuni poegade koorumise ja lennuvõimestumiseni ajavahemikus 15. veebruar kuni 31. juuli. Kõik raadamistööd peavad toimuma väljaspool liigi pesitsusperioodi. Enne töökeelu kehtestamist konkreetsetes asukohas tuleb seirega hinnata, kas pesapaigas vastaval aastal merikotka pesitsemist toimub. Liigi isendite tõendatud mittepesitsemisel on tööd trassikorioris lubatud. See tähendab, et ökodukti mürarikaste ehitustööde aeg jääb väljapoole merikotka pesitsusaega. Ökodukti valmimise järgselt (nn kasutusperioodil) häiringud lõppevad.</i></p>	

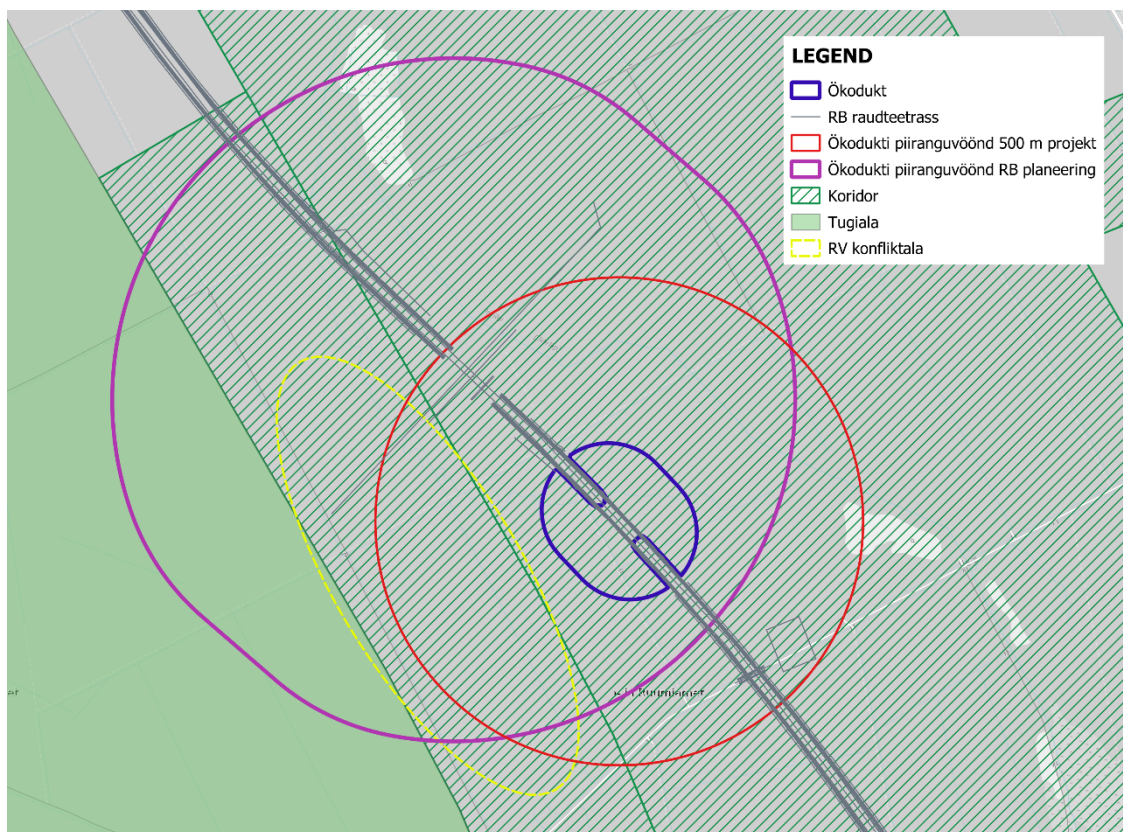
### 2.1.3 Natura 2000 ala eelhindamise tulemused ja järeldus

Natura eelhindamise alusel on kavandatava tegevuse elluviimisel projektis ettenähtud viisil ebasoodne mõju Luitemaa loodus- ja linnualade kaitse-eesmärkide täitmisele välistatud ning puudub vajadus edasi liikuda asjakohase hindamise etappi. Täiendavalt saab siinkohal välja tuua, et Maarjapeakse ökoduktiga seotud Rail Balticu raudteetrassi lõigul on algatatud „Kabli – Eesti Vabariigi ja Läti Vabariigi piiri“ keskkonnamõju hindamine<sup>3</sup> (KMH 8), mis täiendavalt analüüsib kavandatava tegevuse mõjusid.

<sup>3</sup> Rail Balticu keskkonnamõjude hindamise info on koondatud [siia](#).

### 3. Tegevuse seos asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähikonna praeguste ja planeeritavate tegevustega

**Pärnu maakonnaplaneering (2018)** – planeeringus on arvestatud Rail Baltica rajamisega. Maarjapeakse ökodukt asub rohelise võrgustiku riigi väikese tasandi rohekoridoris (K7) ning ökodukti piiranguvöönd ulatub ka riigi väikese tasandi tugialale (T7). Lisaks kattub vaadeldav ala osaliselt ka märgitud konfliktalana (vt ka joonist 7).



**Joonis 7.** Maakonnaplaneeringu kohane roheline võrgustik ja konfliktala Maarjapeakse ökodukti ümbruses (alus: Maa- ja Ruumiamet, 2025)

Maakonnaplaneeringus on seatud üldised tingimused rohelise võrgustiku toimimise tagamiseks ja säilitamiseks, mh:

- säilitada rohelise võrgustiku terviklikkus, sidusus ja vältida loodusalade killustamist;
- tagada, et looduslike alade osatähtsus ei langeks koridorides alla 70% koridori keskmisest läbimõõdust, tuumalades alla 90%;
- rohelise võrgustiku struktuuri olulist muutmist ettenägeva tegevuse kavandamisel viia läbi keskkonnamõju hindamine;
- vältida negatiivse keskkonnamõjuga, kõrge keskkonnariskiga ning teiste tööstus- ja infrastruktuuriobjektide kavandamist rohelise võrgustiku alale. Juhul, kui nende rajamine on möödapääsmatu, tuleb eriti hoolikalt valida rajatiste asukohta ning rakendada rohelise võrgustiku toimimiseks vajalikke leevendus- ja kompensatsioonimeetmeid;



- uute arenduste kavandamisel arvestada rohelise võrgustiku konfliktikohtadega ja kavandada asjakohaseid abinõusid (loomade tunnelid, suunamine ületuskohta, kiirusepiirang, piisav nähtavus teekaitsevööndis jne);
- uute tehniliste rajatiste kavandamisel käsitleda konfliktikohti igal konkreetsel juhul eraldi. Seejuures analüüsida konflikti võimaliku mõju ulatust. Rohelise võrgustiku säilimiseks tuleb kavandada ja realiseerida vajalikud abinõud. Kui konflikti ärahoidmine osutub võimatuks ja seetõttu võib kannatada oluliselt loodus, siis kavandatavat tegevust ei ole võimalik realiseerida;
- säilitada maastikulist ja bioloogist mitmekesisust – metsakooslusi, poollooduslikke ja looduslikke niite ja neid ühendavaid koridore. Hoida maastikulist mitmekesisust suurendavad põlluservad, kraavid, tee- ja metsaservad ning väikesepinnalised biotoobid (kivikuhjad ja metsatukad põldude vahel).

**Pärnu maakonnaplaneeringu „Rail Baltic raudtee trassi koridori asukoha määramine“ uuendamine trassilõikude 3A, 4A ja 4H osas (2024)** – planeeringu koostamise eesmärgiks oli Rail Baltic raudteeliini trassikoridori asukoha määramine trassilõikudes 3A, 4A ja 4H, kus vaadeldav Maarjapeakse ökodukt ka asub. Planeeringus on toodud Rail Balticu arendamise põhimõtted, leevendus- ja hüvitusmeetmed lähtuvalt keskkonnamõju strateegilisest hindamisest ning planeeringu elluviimise põhimõtted ja teave. Planeeringu joonistel on näidatud suurulukite läbipääsu eelduslik asukoht ja selle nihutamisruum kui suurulukite läbipääsu piirkond. Suurulukite läbipääsude toimimiseks on planeeringuga suuruluki läbipääsude ümber kehtestatud 500 meetri raadiuses piiranguvöönd arvestatuna suuruluki läbipääsu keskpunktist. Põhijoonisel on suuruluki läbipääsu piiranguvöönd näidatud koos nihutamisruumiga. Piiranguvööndi asukoht ja piirid täpsustuvad raudtee projekteerimisel, kui selguvad suuruluki läbipääsude täpsed asukohad. Suurulukite läbipääsude piiranguvööndis on kehtestatud järgmised piirangud:

- keelatud on jahipidamine;
- keelatud on ulatuslike lagealade tekitamine;
- keelatud on teede, hoonete, aedade, piirete jms objektide rajamine, mis takistavad loomade ligipääsu läbipääsule;
- keelatud on maavarade kaevandamine.

**Pärnu maakonnaplaneeringu „Rail Baltic raudteetrassi koridori asukoha määramine“ uuendamine trassilõikude 3A, 4A ja 4H osas keskkonnamõju strateegiline hindamine (2024)** – KSH eesmärk on kiire raudteeühenduse rajamisega kaasneva keskkonnamõju prognoosimine ja hindamine, alternatiivide kirjeldamine ja hindamine, positiivsete mõjude, sh hinnatavate alternatiivide eeliste väljatoomine ning võimalike negatiivsete mõjude vältimise ja leevendamise meetmete kavandamine, et tagada keskkonnakaalutluste integreerimine maakonnaplaneeringusse. Töö käigus uuriti seejuures kõiki raudtee kavandamisega seotud olulisi keskkonnaaspekte ja nendega seotud võimaliku mõju avaldumise tagajärgi. KSH tulemusena valmis nimekiri leevendavatest asjakohastest meetmetest, millest olulisimad on seotud järgnevaga (esitatud valikuliselt, lähtuvalt Maarjapeakse ökodukti piirkonna eripäradest):

- müra ja vibratsiooni tõkestavad meetmed (eelkõige barjäärid müraleviku tõkestamiseks) nii inimese tervisele avalduvate mõjude ennetamiseks kui ka tundlike elupaikade kaitseks;

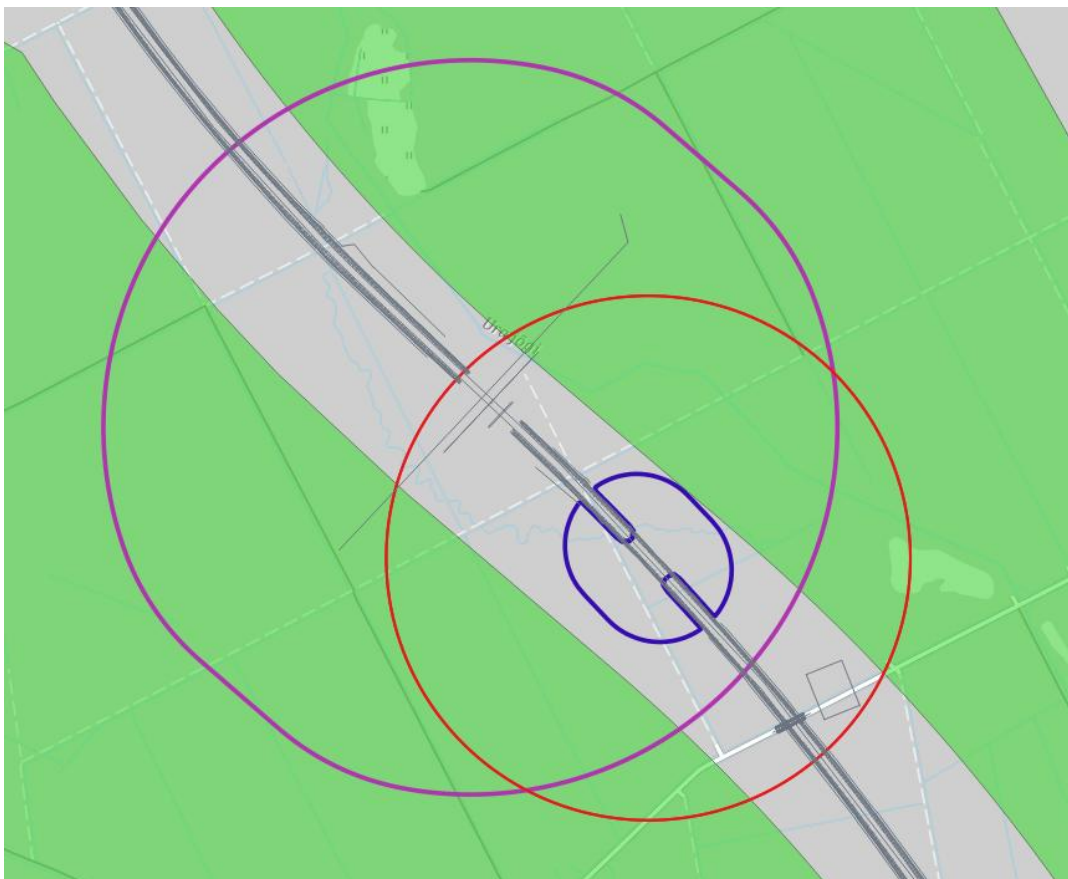
- elupaikade (sh Natura 2000 võrgustikku kuuluvatel aladel kaitstavate elupaikade) fragmenteerumist takistavad meetmed (nt loomapääsud, Rabaküla sidususkoridori piirangud);
- elupaikade (sh Natura 2000 võrgustikku kuuluvatel aladel kaitstavate elupaikade) kvaliteedi muutust takistavad meetmed (eelkõige pinnaveerežiimi ja vee kvaliteedi säilimist tagavad meetmed);
- hüvitusmeetmed Luitemaa linnualale avalduvate leevendamatute mõjude kompenseerimiseks (uute püsielupaikade moodustamine metsise elupaikade kaitseks, olemasolevatel metsise kaitsega seotud aladel kaitsekorra muutmine, metsise elupaikade taastamine);
- hüvitusmeetmeid toetavad tegevused ja piirangud;
- juurdepääsu tagamine nii ehitus- kui kasutusaegselt nii elukohtadele, kui põllu- ja metsamaadele;
- õnnetuseriskide vältimise ja tagajärgede mõju vähendamiseks seotud meetmed.

**Surju valla üldplaneering (2002)** – enne 2017. aasta haldusreformi asus vaadeldav ala Surju vallas ning seniks, kuni uue moodustatud Saarde valla haldusterritooriumi üldplaneering kehtestatakse, kehtib vaadeldaval alal haldusreformi eelne üldplaneering. Maarjapeakse ökodukt asub rohevõrgustiku tugialal, seejuures eraldi tingimusi üldplaneeringuga määratud pole.

**Saarde valla üldplaneering** (koostatav; vastu võetud Saarde vallavolikogu 21.11.2024 otsusega nr 1-3/161) – üldplaneering täpsustab maakonnaplaneeringus sätestatud. Üldplaneeringus on arvestatud nii Rail Baltic raudteetrassi kui ka kavandatava Maarjapeakse ökoduktiga. Raudteetrass jookseb rohevõrgustiku kahe tugiala vahelt (vt ka joonist 8). Üldplaneeringuga on seatud tingimused roheline võrgustiku toimimise tagamiseks, mh:

- säilitada roheline võrgustiku terviklikkus, sidusus ja vältida looduslike alade killustamist, metsade majandamisel arvestada metsa majandamise hea tava reegleid ja vajadust säilitada roheline võrgustiku sidusus;
- tagada, et looduslike alade (tehispindadega hõlmamata alad) osatähtsus tugialadel ei langeks alla 90% pindalast;
- roheline võrgustiku struktuuri olulist muutmist ettenägeva tegevuse kavandamisel viia läbi keskkonnamõju hindamine;
- Rail Baltic raudtee rajamisel tuleb ehitada välja suurulukite läbipääsud (ökoduktid ja läbipääsud loomadele nn kombineeritud lahendusega), et tagada roheline võrgustiku sidusus ja suurulukitele läbipääsu võimalus;
- roheline võrgustiku sidususe ja ökoduktide toimivuse tagamiseks moodustatakse Rail Baltic raudtee ökoduktidele suudmealade (kuni 500 m ökodukti keskpunktist), seejuures arvestada, et:
  - ökoduktide suudmealadel ja neid ümbritsevatel elupaikadel tuleb tagada loomadele soodne ja inimtegevusest võimalikult vähe häiritud keskkond. Häiringuid suudmealade piirkonnas ja nende vahetus ümbruses tuleb vältida;
  - ökoduktide toimivuse tagamiseks on oluline säilitada suudmealade piirkonnas looduslikud kooslused ja mitte takistada loomade liikumist. Suudmealade

- piirkonnas on keelatud loomade liikumist takistavate uute teede, tarade, hoonete ja rajatiste ehitamine, välja arvatud olemasoleval õuemaal;
- suudmealadel ei tohi muuta olemasolevat maakasutust (muuta maakasutuse sihtotstarvet) tehiskummas suunas, va läbipääsude rajamise vajadust põhjustava taristuobjekti rajamiseks;
  - suudmealade piirkonnas tuleb säilitada puistu sidusus ökodukti rajatiste ja ümbritsevate kasvava metsaga alade vahel. Ökodukti toimivuse ja roheline võrgustiku sidususe tagamiseks tuleb suudmealade piirkonnas maaomanikel metsa majandades ja raieliiki valides arvestada, et suudmealade piirkonna metsad toimivad ökoduktile juurdepääsualana. Sellest tulenevalt tuleb metsa majandada viisil, mis tagab puistu sidususe ja toetab loomade ökoduktini jõudmist. Raiete planeerimisel tuleb teha koostööd ökodukti omanikuga juba enne metsateatise esitamist Keskkonnaametile ja kaasata vajadusel eksperte, et koostöös planeerida raie teostamine mahus ja viisil, mis tagab roheline võrgustiku metsalise sidususe ja loomade läbipääsu.



**Joonis 8.** Saarde valla koostatava üldplaneeringu (kaardiandmed seisuga 08.07.2024) kohane roheline võrgustiku tuumala (roheline ala) Maarjapeakse ökodukti piirkonnas, kus sinise joonega on märgitud Maarjapeakse ökodukt, lilla joonega ökodukti piiranguvööndi ala Pärnu maakonnaplaneeringus „Rail Baltic raudtee trassi koridori asukoha määramine“, punase joonega ökodukti täpsustunud piiranguvöönd 500 m ökodukti keskpunktist lähtuvalt projektist, halli joonega raudteetrass (alus: Maa- ja Ruumiamet, 2025)

**Saarde valla arengukava 2026-2035 (2025)** – arengukava strateegilise valdkonna nr 1 (hea elukeskkonna igas eas inimesele) strateegiline eesmärk A3 (transport – ühistranspordi

kasutamise võimalused on paremad) haakub laiemalt Rail Balticu rajamisega. Ökodukti rajamise seostub seejuures arengukavaga seatud strateegilise eesmärgiga A7 (keskkond) – väärtustatud looduskeskkond, rohevõrgustiku arendamine ning taastuvenergia tootmise ja keskkonnasäästlike energialahenduste propageerimine.

Strateegiliste arengudokumentide alla saab lugeda ka detailplaneeringuid, kuid vaadeldavas piirkonnas puuduvad nii menetluses olevad või kehtestatud detailplaneeringud.

## 4. Tegevusega eeldatavalt kaasneva mõju prognoos ja KMH algamise vajalikkuse määramine

Tegevuse elluviimisega seonduva analüüsimisel arvestatakse mõju (otsene või kaudne) suurust ja ruumilist ulatust (nt geograafiline või mõjutatavate (inimesed vm) hulk) ning võimalikkust ehk tõenäosust, tugevust, kestvust, sagedust ja pöörduvust, sh kumulatiivsust ja koosmõju ning õnnetuste esinemise võimalikkust (ka alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada). Alljärgnev kirjeldab kas tegevuse elluviimisega kaasneb olulisi keskkonnaprobleeme ehk ebasoodsaid mõjusid (mh koosmõjus muude mõjualas toimuvate ja/või planeeritavate teiste tegevustega) ja vajadusel mõjude tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise täiendavaid võimalusi (määratakse vajadusel). Teemad (sh KeHJS § 6<sup>1</sup> lg 5 põhjal):

- 1) maa ja maakasutus;
- 2) märgalad;
- 3) jõeäärsed alad, jõesuudmed, rannad ja/või kaldad;
- 4) veestik (sh põhjavesi (veeressurss) ja merekeskkond), sh oht keskkonnale;
- 5) muld ja pinnas ning õhk ja kliima (sh oht keskkonnale);
- 6) maavarade kasutus;
- 7) ressursikasutus (sh energiakasutus), jäägid ja heited ning jäätmete;
- 8) maastik (sh pinnavormid);
- 9) looduslik mitmekesisus (loomastik ja taimestik ning metsad) ja kaitstavad loodusobjektid (sh Natura 2000 võrgustiku alad);
- 10) elanikkond (sh tiheasustusalad), inimese tervis, heaolu ja vara (sh geograafiline ala ja eeldatavalt mõjutatav elanikkond) ning kultuuripärand ja arheoloogilised väärtused (vastupanuvõime) - mh müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirus ja lõhn;
- 11) suurõnnetuse, katastroofi ning piiriülesuse aspektid.

Alljärgnevalt on eelnevalt esitatud loetelu teemad täpsemalt lahti kirjutatud alampeatükkide kaupa. Peatükkide sisustamisel on arvestatud mh ptk-s 1–3 toodud teavet. Peatükis 4.12 võetakse kokku tulemused ehk antakse suunised KMH algamise vajalikkuse või mittevajalikkuse osas.

Käesolevas peatükis on hinnatud vaid Maarjapeakse ökodukti rajamisega seotud mõju, kuivõrd Rail Baltica raudteetrassiga seotud mõju käsitlevad raudteeprojekti raames läbiviidavad keskkonnamõju hindamised. Maarjapeakse ökodukti ümbruses puuduvad muud tegevused, millega kaasneks koosmõju ökodukti rajamisega. Ökodukti enda näol on tegemist raudtee rajamise elustiku mõjude leevendusmeetmega ning seega võib järeldada, et ökodukt pigem aitab vähendada raudteega kaasnevaid ebasoodsaid mõjusid.

### 4.1 Maa ja maakasutus

Maarjapeakse ökodukt on kavandatud Surju metskond (75601:005:0422; 100% maatulundusmaa) ja Viira (75601:005:0324; 100% maatulundusmaa) kinnistutele, milledest ökodukt hõivab ligikaudu 6,8 ha suuruse ala. Kavandatava tegevuse elluviimine toob kaasa muutusi maakasutuses – ökodukt rajatakse metsamaale, toimub maapinna hõivamine, mille läbi väheneb loodusliku maa osakaal. Ökodukt rajatakse leevendusmeetmena üle kavandatava Rail Baltica raudteetrassi. Ökodukt parandab maakasutuse funktsionaalset sidusust kahel pool Rail Baltica trassi, kuna ühendab muidu katkestatavad elupaigad ja rohevõrgustiku koridorid.

Ökodukti piiranguvööndis kehtestatud tingimused, mis keelavad jahipidamise, ulatuslike lagealade tekitamise, liigpääsu takistavate hoonete ja rajatiste ehitamise ja maavarade kaevandamise omavad mõju eeskätt võrreldes senise maakasutusega seoses jahipidamise piirangute ja ulatuslike lagealade tekke keelamisega. Kuid siiski ei tähenda see, et alal oleks metsa majandamine täielikult keelatud ja olemasolevat metsamaad saab selle senisel otstarbel edasi kasutada.

**Kokkuvõtvalt ei tuvastatud olulise ebasoodsa ehk olulise negatiivse mõju eelduseid.**

## **4.2 Märgalad**

Kavandatavast Maarjapeakse ökoduktist ligikaudu 1,8 km kaugusel läänes asub Maarjapeakse raba. Luitemaa looduskaitseala ja Luitemaa hoiuala kaitsekorralduskava 2018-2027 (2017) kohaselt on Maarjapeakse raba sookooslused omaaegse kuivendamise ja turbakaevandamise tõttu tugevalt mõjutatud ja muutunud ning Riigimetsa Majandamise Keskus viib eelnimetatud rabas läbi taastamistöid. Lähtuvalt kavandatava tegevuse iseloomust, mastaabist ja asukohast, pole tegevuse elluviimisega Maarjapeakse raba soodsa seisundi saavutamisele/säilimisele ette näha negatiivse ehk ebasoodsa mõju esinemist.

**Kokkuvõtvalt ei tuvastatud olulise ebasoodsa ehk negatiivse mõju eelduseid.**

## **4.3 Jõeäärsed alad, jõesuudmed, rannad ja/või kaldad**

Vaadeldavat ala läbib avalikult kasutatav Ura jõgi (VEE1148100). Ura jõgi kuulub osaliselt riigi poolt korrashoitavate ühiseesvoolude loetellu ning on nimetatud lõigul Tõitoja–Häädemeeste maanteest Timmkanali alguseni, seejuures ka vaadeldaval lõigul, Keskkonnaministri 15.06.2004 määrusega nr 73 lõhe, jõeforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistusse. Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskava (2022) kohaselt koostatud seiredokumentide järgi on 2023. aasta seisuga Ura jõe ökoloogiline seisund lõigus Ura Rae paisust suudmeni (lühike nimi Ura\_2) kesine, keemiline seisund hindamata ning koondseisund seega kesine. Veemajanduskava meetmeprogrammi kohaselt avaldavad veekogumile enim koormust põllumajandus, metsandus ja inimareng, täpsemalt loomakasvatushoonete (laudad, sõnnikuhoidlad) kasutamise tõttu neist tekkiv koormus võimalike lekete tõttu pinnavette, hajukoormus, põllumaa kuivendus, metsakuivendus, koormus süvendamisest ning heitveeväljalasud. Kavandatav tegevus, lähtuvalt selle iseloomust, ei seostu ühegi eeltoodud koormusega. Samuti asub vaadeldaval alal mitu 1-2 m laiust oja (ETAK ID-d 6460208, 6461751, 6461710, 6461729), millest ETAK ID-ga 6460208, 6461751 jäävad osaliselt ka kavandatava ökodukti ehitusalale ning mis vajaksid seega ka kinni kaevamist või ümber ehitamist. Lähtuvalt kavandatava tegevuse iseloomust ning paiknemisest jõe suhtes (minimaalne kaugus ökoduktist ca 170 m), ei mõjutata Ura jõe soodsa seisundi saavutamist ebasoodsalt ehk negatiivselt. Samuti ei kaasne kahe oja kinni kaevamisega/ümberehitamisega KMH menetlusprotsessi algatamine. Sellegipoolest on kavandatava tegevuse elluviimisel vajalik järgida leevendusmeetmeid võimaliku punkt- ja/või hajureostuse suhtes ehitusaegsel perioodil. Leevendusmeetmed on esitatud järgnevas alapeatükis.

## **4.4 Veestik (sh põhjavesi (veeressurss) ja merekeskkond), sh oht keskkonnale**

Ehitusprojektiga seotud alal puudub seos merekeskkonnaga, mistõttu puudub ka mõju eeldus. Põhjavesi on piirkonnas kaitstud, st vaadeldavas piirkonnas on põhjavesi looduslikult väga

hästi kaitstud maapinnalt lähtuva punkt- või hajureostuse suhtes. Maarjapeakse ökodukti piiranguvööndit läbib Ura jõgi, mis leiab käsitlust eelnevas alapeatükis.

Kavandatava tegevuse elluviimisel asendatakse ehitustööde käigus ökodukti alune pinnas kuni 4 m sügavuselt ning lähtuvalt põhjavee kõrgest tasemest võib tekkida vajadus põhjavee väljapumpamiseks ning vee tõkestamiseks.

Koha-spetsiifiliste andmete puudumisel saab vee väljapumpamise mõju raadiust hinnata vabapinnalisele põhjaveele Sichardi (Sichardt, 1928) valemiga:

$$R_0 = Cs\sqrt{k},$$

kus  $s$  – alanemine (m)

$k$  – filtratsioonimoodul (m/s)

$C$  – empiiriline kalibreerimisfaktor.

Radiaalse voolu puhul on  $C$  tavaliselt 3000 (Environment Agency 2007).

Valemi kasutamiseks on vajalik teada piirkonna kivimite filtratsioonimoodulit (e filtratsioonikoefitsienti). Maa- ja Ruumiamet kaardirakenduste kohaselt (2025) asub kavandatava tegevusega hõlmatud alal moreeni (liivsavi ja saviliiv kividega ning rähk) pinnakatte settetüüp. Kvaternaari setete filtratsioonikoefitsient on sageli 5-10 m/d (Eesti Geoloogiakeskus, 2001). Kui arvestada filtratsioonikoefitsienti 10 m/d ja et vett on vaja välja pumbata kuni 3,5 m ulatuses<sup>4</sup>, siis Sichardi valemiga arvutades võib ehitusaegne alanduslehter ulatuda arvutuslikult 113 m-ni.

Vaadeldav ala asub maaparandussüsteemide maa-alal (6114810020101001, 6114810020100001, 6114810020090001, 6114810020111001) ning lisaks Ura jõe, mis on riigi poolt korrashoitav ühiseesvool (61148100200000011MS), läbib ökodukti piiranguvööndit maaparandussüsteemi eesvool kuni 10 km<sup>2</sup> (61148100201010011M). Ökodukti rajamiseks on tarvis alal teatav arv kraave osaliselt või täielikult sulgeda või ümber ehitada. Projekteerimisel arvestatakse asjaoludega, et oleks tagatud maaparandussüsteemide ja kuivendussüsteemi reguleeriva võrgu toimima jäämine kuni Rail Baltica põhitrassi ja lõplike maaparandus- ja drenaažisüsteemide projekteerimise/ehitamiseni. Maaparandussüsteemi maa-alal tööde tegemiseks on vaja küsida kooskõlastus/tingimused Maa- ja Ruumiametist.

**Kokkuvõtvalt ei tuvastatud ebasoodsa ehk negatiivse mõju eelduseid, kuid käsitletud ptk-s esitatu tõttu järgida projekti realiseerimisel järgnevat:**

- ehitusmasinate parkimine, tankimine ja hooldus peavad toimuma selleks ette nähtud kõvakattega aladel. Ehitustegevus peab olema korraldatud selliselt, et oleks välistatud saasteainete (kütuse, kemikaalide jmt) sattumine keskkonda (sh põhjavette), sh tugevatel sajuperioodidel. Ehitusaegsed ajutised kontorid, laod, kütuse hoidmise alad ning ehitusmasinate parkimiskohad on soovitatav rajada (maaparandussüsteemi) kraavidest kaugemale kui 25 m. Juhul kui eelmainitud alade ja objektide paiknemine kraavide lähedal on vältimatu, tuleb tööde teostajal olla tähelepanelik ja kavandada

---

<sup>4</sup> September 2025 seisuga on Maarjapeakse ökodukti alal pinnaveetase 12,0 m ning kavandatava ehituskaeviku põhi 8,5 m. Sellest lähtuvalt on vaja vett välja pumbata 3,5 m ulatuses.

töökorraldus selliselt, et oleks välistatud reostuse sattumine pinnasesse. Mitte töökorras olevaid reostusohlikke masinaid ei tohi kasutada;

- lähtuvalt koostatavast Rail Baltica KMH 8 meetmekavast (vt täpsemalt ptk 1) peavad ehitusmaterjalide ja muude tööks vajalike materjalide ladustamiskohad olema sellised, kust on välistatud nende laialikandumine või sattumine pinnasesse (sh põhjavette). Juhul, kui materjalid, jäätmed, ohtlikud ained vms kanduvad ladustamisalast väljapoole, satuvad pinnasesse või põhjavette, tuleb laialikandunud materjalid ja jäätmed kohe kokku koguda, tekkinud pinnase- või veereostus kohe likvideerida;
- ehitusperioodil tuleb avariilukordade risk välistada korrektsete töömeetoditega. Ehituse töövõtja peab olema valmis hädaolukordadeks (tööde alal reostustõrjevahendid) ja nende puhul vastavalt tegutsema. Õnnetusjuhtumistest, mis võivad olla keskkonnale ohtlikud, peab töövõtja kohe teavitama Tellijat, Päästeametit ja Keskkonnaametit;
- maaparandussüsteemi maa-alal tööde tegemine kooskõlastada Maa- ja Ruumiametiga.

#### **4.5 Muld ja pinnas, õhk ja kliima (sh oht keskkonnale)**

Maa- ja Ruumiameti kaardirakenduste (2025) kohaselt esineb ökodukti piiranguvööndi alal valdavalt moreeni (liivsavi ja saviliiv kividega ning rähk) pinnakatte settetüüp, lisaks on esindatud jääjärvelised setted (klibu, liiv, möll, saviliiv, liivsavi, savi), meresetted (klibu, liiv, möll, saviliiv, liivsavi, savi, sapropeel) ning soosetted (turvas). Vaadeldaval alal levivad valdavalt leostunud gleimullad (Go), leede-gleimullad (LGn), leetjas gleimullad (Gl), küllastunud turvastunud mullad (Go1), leetunud gleimullad (LkGn; LkG), lammi-gleimullad (AG), leede-turvastunud mullad (LG1). Kavandatava tegevuse elluviimisega lisatakse metsamaale tehisk objekt – ökodukt koos oma muldkehaga laiub ligikaudu 6,8 ha suurusel alal. Kavandatava tegevusega muudetakse loodusliku pinnase struktuuri, kasvupinnas eemaldatakse ning pinnast asendatakse kuni 3 m sügavuselt. Tegemist on alaga, kus ei ole olulisi ja/või keskmisest väärtuslikemaid ökoloogilisi kooslusi/ohustatud pinnaseressurssi, mistõttu pole kavandatava tegevuse elluviimisega olulist ebasoodsat mõju ette näha. Seejuures on võimalik välja kaevatud kasvupinnast taaskasutada ökodukti haljastuse rajamisel (projektala korrastamisel/vertikaalplaneerimisel).

Piirkonna õhukvaliteeti mõjutab eelkõige ehitusaegne ehitusmasinate liikumine (heitgaasid, tolmu), kuid tegevus ei erine tavapärasest ehitustegevusest. Samuti kannavad veokid ja ehitusmasinad ehitusobjektile liikumisega laiali tolmu. Mõjud on lühiajalised ja lokaalsed, ökodukti kasutusest heitgaase keskkonda ei lisandu. Tolmu teke ja levik on võimalik ka erosiooniga (tuule- ja mullaerosioon rajatavatelt muldkehalt), kuid haljastuse rajamise järgselt see erosioon suuresti lakkab. Seejuures on Rail Baltica ehituses kujunenud tavapraktikaks teede puhastus/harjamine, vähendamaks tolmu edasi kandumist. Seega ei mõjuta Maarjapeakse ökodukti rajamine õhu ja kliimaga (sh oht keskkonnale) seonduvaid aspekte ebasoodsalt ehk negatiivselt.

**Kokkuvõtvalt ei tuvastatud olulise ebasoodsa ehk negatiivse mõju eelduseid.**

#### **4.6 Maavarade kasutus**

Objekti jaoks kasutatav ehitusmaterjal on tarbitud eesmärgipäraselt, põhjustamata mõjusid sellistele ressurssidele või teistele, kes neid tarbida võiksid. Materjalide ja maavarade



kasutamisel lähtutakse optimaalsest kulust ning ülemäärast ressursside kulutamist ette ei ole näha. Seejuures tehakse Maarjapeakse ökodukti tarbeks kaevetöid mahus 40 469 m<sup>3</sup>, millest enamuse moodustab kasvumulla eemaldamine (37 731 m<sup>3</sup>) ning väiksema osa vundamendi kaeve (2738 m<sup>3</sup>). Kohapeal kasutatakse ökodukti ümbritseva muldkeha rajamiseks ära kogu väljakaevatav pinnase (kaevise) maht, seejuures on ökoduktile kasvumulla kihi rajamiseks ning mitte-struktuurse täitepinnase tarbeks vaja materjali juurde transportida. Ehitusmaavarade kaevandamise keskkonnamõju hinnatakse aga maardlate/mäeeraldiste kasutuselevõtul kaevandamisloa taotlemise käigus. Ehitusmaavarade varustuskindluse tagamine lahendatakse riiklikul tasemel.

Kavandatav Maarjapeakse ökodukt asub Rapla- ja Pärnumaa maavarade teemaplaneeringu uuringuruumis, mille läbiviimist kavandatava tegevusega ei takistata. Lisaks saab ka välja tuua, et Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium on asunud Kliimaministeeriumi taotlusel ette valmistama Rapla ja Pärnu maakondade maavarade teemaplaneeringu koostamise lõpetamist.

**Kokkuvõtvalt ei tuvastatud olulise ebasoodsa ehk negatiivse mõju eelduseid.**

#### **4.7 Ressursikasutus (sh energiakasutus), jäägid ja heited ning jäätmetekke**

Maarjapeakse ökodukti rajamine ei mõjuta ressursikasutuse (sh energiakasutuse), jääkide, heidete ning jäätmetekke aspekte oluliselt ebasoodsalt ehk negatiivselt. Jäätmetest tekivad tegevuse käigus peamiselt ehitusjäätmekäbid ning pakendid, mille nõuetekohasel käitlisel ei ole olulist mõju ette näha. Jäätmeid võib tekkida ka ehitusmasinate hoolduse ja remondi käigus, samuti kaasneb ehitustööliste tegevusega olmejäätmete teke. Ökodukti kasutusperioodil jäätmeid olulistes kogustes ei teki. Jäätmekäitlus ehitusobjektile tuleb korraldada vastavalt kehtivale korrale. Eelnevat arvestades ei ole ette näha olulist ebasoodsat mõju ressursside säästliku kasutuse ja jäätmetekke osas.

**Kokkuvõtvalt ei tuvastatud olulise ebasoodsa ehk negatiivse mõju eelduseid, kuid käsitletud ptk-s esitatud tõttu järgida projekti realiseerimisel järgnevat:**

- tööde piirkonnas peavad olema jäätmekogumismahutid. Jäätmed, mida tulenevalt nende iseloomust konteinerisse ei ladustata, tuleb ladustada selleks määratud ajutisse ladustamiskohta. Väljaspool jäätmekogumismahuteid võib ajutiselt ladustada ainult inertseid jäätmeid ehk püsijäätmeid. Jäätmed tuleb ehitusalalt ära transportida esimesel võimalusel ning käidelda vastavalt jäätmeseaduses kirjeldatud viisil. Samuti tagada jäätmeseaduses, Saarde valla jäätmehoolduseeskirjas ja keskkonnaministri 21.04.2004 määruses nr 21 „Teatud liiki ja teatud koguses tavajäätmete, mille vastava käitlamise korral pole jäätmeloo omamine kohustuslik, taaskasutamise või tekkekohas kõrvaldamise nõuded“ toodud nõuete järgimine.

#### **4.8 Maastik (sh pinnavormid)**

Maarjapeakse ökodukti rajamine mõjutab piirkonna maastikuilmet ning mis eelkõige võib mõjutada piirkonnas elavaid metsloomi. Kavandatava tegevuse elluviimiseks on vajalik maaala 6,8 ha, millest metsa raadamine on vajalik hinnanguliselt 3,8 ha ulatuses (vahetult ökodukti alla jääv metsaala). Seejuures tuleb silmas pidada, et osaline metsa raadamine (sh vaadeldaval alal) toimub Rail Baltica raudteetrassi välja ehitamisel igal juhul. Metsa raadamine avardab praegust maastikupilti. Ökodukti rajamise järgselt tekib maastikuliselt võrreldes praeguse olukorraga loodusesse kõrgem objekt. Kuid arvestades asjaolu, et see paikneb keset metsaala,

mille läheduses puudub asustus või ka suuremad teed, kust ökodukt oleks vaadeldav, siis sellega maastikuilmele olulist mõju ei kaasne. Muuhulgas rajatakse Maarjapeakse ökoduktile piirkonda sobituv haljastus koostöös haljastuseksperdiga, mis leevendab maastikuilme muutuse mõju. Ökodukti rajamine võimaldab seejuures loomadele turvalist ülekäiku üle raudteetrassi.

**Kokkuvõtvalt ei tuvastatud olulise ebasoodsa ehk negatiivse mõju eelduseid.**

#### **4.9 Looduslik mitmekesisus (loomastik, taimestik ja metsad) ja kaitstavad loodusobjektid (sh Natura 2000 võrgustiku alad)**

Ökodukt parandab rohevõrgustiku sidusust kahel pool Rail Baltica trassi, kuna ühendab muidu katkestatavad elupaigad ja rohevõrgustiku koridorid. Eesti Looduseuurijate Seltsi poolt 2022. aastal läbiviidud töös „Kolu ja Kohatu ökoduktide ning nendega seotud ulukirajatiste toimivuse seire“ leiti, et metsloomad on ökoduktide kasutamise omaks võtnud, seejuures kasutavad seirekohtades ökodukti kõik potentsiaalsed piirkonnas leiduvad sihtliigid ööpäevaringselt. Seega on ökodukti rajamine oma olemuselt Rail Baltica raudtee mõjusid leevendava objekt ja seeläbi kaasneb ökodukti rajamisega pigem positiivne mõju looduslikule mitmekesisusele.

Kavandatava Maarjapeakse ökodukti alale ei jää ühtegi siseriiklikku ega rahvusvahelist kaitsealust objekti. Ökodukti piiranguvööndisse ulatuvad rahvusvahelisse Natura 2000 koosseisu kuuluvad Luitemaa loodusala (RAH0000615) ning Luitemaa linnuala (RAH0000105), millega on seotud Luitemaa looduskaitseala (KLO1000282) ning mis asuvad ökoduktist ligikaudu 390 m kaugusel. Natura 2000 ala temaatikat kajastab peatükk 2.1, mille kohaselt ebasoodsa mõju eelduseid Natura aladele ning seeläbi ka Luitemaa looduskaitsealale ei tuvastatud. Ökodukti piiranguvööndisse, ligikaudu 410 m kaugusel ökoduktist, on registreeritud I kaitsekategooria loomaliikide must-toonekurg (*Ciconia nigra*; KLO9124399, viimane pesitsus aastal 2001) ja merikotka (*Haliaeetus albicilla*; KLO9124420, viimane pesitsus ja vaatlus aastal 2023) leiualad, kes on ühtlasi Luitemaa linnuala ühtedeks kaitse-eesmärkideks. Piiranguvööndisse ulatuvad lisaks vanad loodusmetsad (9010\*) ning soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080\*) elupaigatüübid, mis on seejuures Luitemaa loodusala ja Luitemaa looduskaitseala ühtedeks kaitse-eesmärkideks.

Muuhulgas on ökoduktist ligikaudu 100 ning 120 m kaugusele registreeritud teised lehtmetsad tüüpi vääriselupaigad (VEPE00386, VEPE00387). Ökodukti piiranguvööndisse (ökoduktist ligikaudu 400 m kaugusele) jääb ka kuusikud ja kuusesegametsad tüüpi vääriselupaik (VEP126076). Ökodukti piiranguvööndisse ulatuvad lamminiidud (6450) elupaigatüübi alad, mis aga pole seotud ühegi Natura alaga. Lisaks on kavandatava Maarjapeakse ökodukti piirkonda registreeritud n.ö 0-elupaik, mis ei klassifitseeru ühekski Natura elupaigaks, kuid seal esinevad langid, noorendikud, kultuurid jm. Ökoduktist ligikaudu 620 m kaugusele on registreeritud ka III kaitsekategooria suur-nööpsambliku (*Megalania grossa*) ja harilik kopsusambliku (*Lobaria pulmonaria*) leiualad. Eelnimetatud elupaikade ja leiualade säilimist kavandatava tegevusega ei mõjutata, kuna need jäävad kavandatavast ehitusalast väljapoole. Niisamuti ei ulatu VEPini ka ökodukti tarvis raadastavast alast valgustingimuste muutuste mõju. Lähtuvalt aga asjaolust, et ehituskaevikust pinnavee väljapumpamisega kaasneva alanduslehttri mõju ulatub arvutuslikult 113 m kaugusele (vt lähemalt ptk-st 4.4) ning lähim vääriselupaik asub kavandatavast Maarjapeakse ökoduktist 100 m kaugusel, esineb lähimas vääriselupaigas (VEPE00386) ökodukti rajamisega võimalik ehitusaegne veerežiimi muutus. Lähimat vääriselupaika iseloomustab jänesekapsa kasvukohatüüp (Paal 1142), kus levib värske, hea

drenaažiga muld, kus põhjaveetase on sügavamal kui 2 m. Sellest saab järeldada, et vääriselupaiga niiskusrežiim on seotud mulla- mitte põhjaveega ning ajutine ehitusaegne põhjaveetaseme alanemine ei oma vääriselupaigale olulist mõju.

Ligikaudu 400 m kaugusel ökoduktist (piiranguvööndis) on registreeritud ka II kaitsekategooria loomaliikide laanerähni (*Picoides tridactylus*; KLO9119018, viimane pesitsus ja vaatlus aastal 2004) ja valgeselg-kirjurähni (*Dendrocopos leucotos*; KLO9114509, viimane pesitsus ja vaatlus aastal 2004) leiualad. Pärnu maakonnaplaneeringu „Rail Baltic raudtee trassi koridori asukoha määramine“ uuendamine trassilõikude 3A, 4A ja 4H osas (ELLE OÜ, 2023). KSH-s leiti, et raudteetrassi ehitusetapis tekib ajutisi ja lokaalseid mürahäiringud, mis ulatuvad eeldatavalt paarisaja meetri kaugusele tööde teostamise kohast. Arvestades ka eelpool mainitud must-toonekure ja merikotka lähedal paiknevate leiualadega, on lindude häirimise minimeerimiseks oluline vältida mürarikaste tööde tegemist pesitsusperioodil 15. veebruarist 31. juulini (lähtuvalt merikotkast), mh on keelatud sel ajal ka raadamistööde tegemine. Mürarikka tegevusena käsitletakse tegevust, mille müratase kaitsealuse linnuliigi pesakohas/mängukohas ületab pesitsusperioodil järgmisi näitajaid: keskmine müratase 40 dB ja impulssmüra 55 dB.

Rohelise võrgustiku planeerimisel on Saarde valla üldplaneeringus arvestatud ka Rail Baltica raudteetrassiga. Maarjapeakse ökodukt on ühenduseks rohevõrgustiku kahe tugiala vahel, seejuures tagatakse strateegilistes planeerimisdokumentides (maakonnaplaneering, üldplaneering) toodud rohelise võrgustiku toimimiseks seatud tingimuste järgimine.

**Kokkuvõtvalt ei tuvastatud olulise ebasoodsa ehk negatiivse mõju eelduseid, kuid käsitletud ptk-s esitatu tõttu järgida projekti realiseerimisel järgnevat:**

- mitte planeerida mürarikaste tööde tegemist ning metsaraiet (raadamist) merikotka pesitsusperioodile 15. veebruarist 31. juulini. Kui Rail Baltica raudteetrassi ehitustööde planeerimise eel läbiviidud merikotka ja must-toonekure seire kinnitab merikotka pesitsemise ebatõenäosust piirkonnas, on liigi seisukohast võimalik tööde tegemine alates 15. aprillist;
- kaitsealuste kuklasepesade esinemise korral enne raadamis- ja ehitustööde algust tuleb pesad teisaldada vastavalt Vabariigi Valitsuse määrusele nr 248 "Kaitsealuse liigi isendi ümberasustamise kord.

#### **4.10 Elanikkond, inimese tervis, heaolu ja vara (sh geograafiline ala ja eeldatavalt mõjutatav elanikkond) ning kultuuripärand ja arheoloogilised väärtused (vastupanuvõime), mh müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn**

Kavandatava tegevusega hõlmatud ala asub Saarde vallas Ilvese külas hajaasustusega alal, seejuures vaadeldaval alal majapidamisi ei asu ning lähim eluhoone asub ökoduktist kirdesuunas ligikaudu 1300 m kaugusel Kuke (75601:005:0116) kinnistul. Arvestades tegevuse iseloomu, kaugust lähimast elamust ning mastaapi, pole kavandatava tegevuse elluviimisel ette näha negatiivse ehk ebasoodsa mõju tekkimist piirkonna elanikkonnale, nende tervisele, heaolule ega varale.

Vaadeldaval alal ei asu pärandkultuuri objekte ega kultuurimälestisi. Lisaks ei seostu kavandatava tegevuse elluviimine müra, vibratsiooni, valguse, soojuse, kiirguse ega lõhnaga käesoleva teemavaldkonna (elanikkonna) mõistes.

**Kokkuvõtvalt ei tuvastatud olulise ebasoodsa ehk negatiivse mõju eelduseid.**

#### **4.11 Suurõnnetuse, katastroofi ning piiriülesuse aspektid**

Kavandatava tegevusega ei kaasne täiendavaid ohtlikke olukordi (suurõnnetusi/katastroofe) ega ka riigipiiriüleseid mõjusid. Tegevus ei lisa täiendavaid ohtusid tavapärasesse keskkonda, arvestades mh ka tegevuse mastaabiga.

#### **4.12 KMH algatamise vajalikkus ning seisukohtade küsimise ja seire suunised**

Eelhindang on menetlusetapiks, mille alusel otsustatakse KMH algatamine või algatamata jätmine. Lähtudes ptk-s 4.1–4.11 esitatud infost, ei ole Maarjapeakse ökodukti ehitamisega olulise negatiivse ehk ebasoodsa keskkonnamõju avaldumist ette näha. Kavandatava tegevuse elluviimisel on võimalik rakendada peatükkides 4.4, 4.7 ja 4.9 toodud meetmeid. Eraldi täiendavate seiremeetmete määramist ei peeta siinkohal asjakohaseks.

**Eeltoodu alusel asub eelhindangu teostanud meeskond seisukohale, et KMH algatamiseks vajadus puudub. Käesolev dokument on otsustajatele (siinkohal eelkõige Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet) siiski vaid töövahendiks lõplike seisukohtade andmiseks.** Otsustaja saab otsustada ka dokumendi esitatud tingimuste/soovituste/suuniste rakendamise üle.

Enne KMH algatamise või algatamata jätmise üle lõplikku otsustamist, tuleb vastava otsuse eelnõu ja eelhindangu osas küsida seisukohta asjaomastelt asutustelt. Eelhindangu läbiviimisel ei ilmnenud märkimisväärsed uusi asjaolusid, mis täiendaksid varasema koostööga omandatud teavet. Seega edasise **otsustusprotsessi täpsem suunamine ja korraldamine on otsustaja ehk Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti pädevuses.**

..

## Kokkuvõte

Käesoleva keskkonnamõju hindamise (KMH) eelhinnangu (EH) objektiks oli Pärnu maakonda Saarde valda Ilvese külla kavandatav Maarjapeakse ökodukt üle Rail Baltica raudteetrassi. Maarjapeakse ökodukt on kavandatud Surju metskond (75601:005:0422; 100% maatulundusmaa) ja Viira (75601:005:0324; 100% maatulundusmaa) kinnistutele, ligikaudu 6,8 ha suurusele alale. Kavandatava tegevuse eesmärk on vähendada Rail Baltica raudteetrassi mõju ümbritsevale looduskeskkonnale, tagades loomade liikumiseks vajaliku läbipääsu konfliktalades. Rail Baltic raudteeliini trassi koridor ning võimalike ökoduktide asukohad tulenevad Pärnu maakonnaplaneeringu „Rail Baltic raudtee trassi koridori asukoha määramine“ uuendatud trassilõikude 3A, 4A ja 4H planeeringulahendusest.

Käesolevat eelhinnangut saab eelkõige Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet (mh otsustaja) kasutada täiendava töövahendina ehitusprojektiga seonduvates ja sellele eeldatavalt järgnevates menetlusprotsessides. KMH algatamise vajalikkuse osas otsustamine ning sellest teavitamine toimub mh KeHJS § 11 ja § 12 alusel. Eelnevalt tuleb otsuse eelnõu osas seisukohta küsida asjaomastelt asutustelt (kaasnev tõenäoliselt puudutab vastava asutuse huve või võib olla põhjendatud huvi eeldatavalt kaasneva keskkonnamõju vastu), kui vastavad osapooled või vajadus tuvastatakse.

Eelhinnang on menetlusetapiks, mille alusel otsustatakse KMH algatamine või algatamata jätmine. Lähtudes ptk 4.12 esitatud infost, ei ole Maarjapeakse ökodukti rajamisega negatiivse ehk ebasoodsa keskkonnamõju avaldumist ette näha. Kavandatava tegevuse elluviimisel on võimalik rakendada ptk-s 4.4, 4.7 ja 4.9 toodud meetmeid. Eraldi täiendavate seiremeetmete määramist ei peeta siinkohal asjakohaseks. Seega otsustaja saab otsustada ka esitatud tingimuste/soovituste/suuniste rakendamise üle, mis eelhinnangu järgselt olid alljärgnevad:

- **Ptk 4.4:**

- ehitusmasinate parkimine, tankimine ja hooldus peavad toimuma selleks ette nähtud kõvakattega aladel. Ehitustegevus peab olema korraldatud selliselt, et oleks välistatud saasteainete (kütuse, kemikaalide jmt) sattumine keskkonda (sh põhjavette), sh tugevatel sajuperioodidel. Ehitusaegsed ajutised kontorid, laod, kütuse hoidmise alad ning ehitusmasinate parkimiskohad on soovitatav rajada (maaparendussüsteemi) kraavidest kaugemale kui 25 m. Juhul kui eelmainitud alade ja objektide paiknemine kraavide lähedal on vältimatu, tuleb tööde teostajal olla tähelepanelik ja kavandada töökorraldus selliselt, et oleks välistatud reostuse sattumine pinnasesse. Mitte töökorras olevaid reostusohtlikke masinaid ei tohi kasutada;
- lähtuvalt koostatavast Rail Baltica KMH 8 meetmekavast (vt täpsemalt ptk 1) peavad ehitusmaterjalide ja muude tööks vajalike materjalide ladustamiskohad olema sellised, kust on välistatud nende laialikandumine või sattumine pinnasesse (sh põhjavette). Juhul, kui materjalid, jäätmed, ohtlikud ained vms kanduvad ladustamisalast väljapoole, satuvad pinnasesse või põhjavette, tuleb laialikandunud materjalid ja jäätmed koheselt kokku koguda, tekkinud pinnase- või veereostus koheselt likvideerida;
- ehitusperioodil tuleb avariiolekordade risk välistada korrektsete töömeetoditega. Ehituse töövõtja peab olema valmis hädaolukordadeks (tööde alal reostustõrjevahendid) ja nende puhul vastavalt tegutsema. Õnnetusjuhtumistest, mis võivad olla keskkonnale ohtlikud, peab töövõtja koheselt teavitama Tellijat, Päästeametit ja Keskkonnaametit;

- maaparandussüsteemi maa-alal tööde tegemine kooskõlastada Maa- ja Ruumiametiga.
- **Ptk 4.7:**
  - tööde piirkonnas peavad olema jäätmekogumismahutid. Jäätmed, mida tulenevalt nende iseloomust konteinerisse ei ladustata, tuleb ladustada selleks määratud ajutisse ladustamiskohta. Väljaspool jäätmekogumismahuteid võib ajutiselt ladustada ainult inertseid jäätmeid ehk püsijäätmeid. Jäätmed tuleb ehitusalalt ära transportida esimesel võimalusel ning käidelda vastavalt jäätmeseaduses kirjeldatud viisil. Samuti tagada jäätmeseaduses, Saarde valla jäätmehoolduseeskirjas ja keskkonnaministri 21.04.2004 määruses nr 21 „Teatud liiki ja teatud koguses tavajäätmete, mille vastava käitlemise korral pole jäätme loa omamine kohustuslik, taaskasutamise või tekkekohas kõrvaldamise nõuded“ toodud nõuete järgimine.
- **Ptk 4.9:**
  - mitte planeerida mürarikaste tööde tegemist ning metsaraiet (raadamist) merikotka pesitsusperioodile 15. veebruarist 31. juulini. Kui Rail Baltica raudteetrassi ehitustööde planeerimise eel läbiviidud merikotka ja musttoonekure seire kinnitab merikotka pesitsemise ebatõenäosust piirkonnas, on liigi seisukohast võimalik tööde tegemine alates 15. aprillist;
  - kaitsealuste kuklasepesade esinemise korral enne raadamis- ja ehitustööde algust tuleb pesad teisaldada vastavalt Vabariigi Valitsuse määrusele nr 248 "Kaitsealuse liigi isendi ümberasustamise kord.

**Eeltoodu alusel asub eelhindangu teostanud meeskond seisukohale, et KMH algatamiseks vajadus puudub. Käesolev dokument on otsustajatele (siinkohal eelkõige Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet) siiski vaid töövahendiks lõplike seisukohtade andmiseks.** Otsustaja saab otsustada ka dokumendi esitatud tingimuste/soovituste/suuniste rakendamise üle.

Enne KMH algatamise või algatamata jätmise üle lõplikku otsustamist, tuleb vastava otsuse eelnõu ja eelhindangu osas küsida seisukohta asjaomastelt asutustelt. Eelhindangu läbiviimisel ei ilmnenu märkimisväärsed uusi asjaolusid, mis täiendaksid varasema koostööga omandatud teavet. Seega edasise **otsustusprotsessi täpsem suunamine ja korraldamine on otsustaja ehk Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet pädevuses.**

## Kasutatud materjalid

Esitatud olulisim materjalide loetelu (arvestades ka varasemas dokumendis esitatud ehk juba teostatud viitamisi nt õigusaktidele jms, mida siinkohal tingimata ei dubleerita):

- EELIS (Eesti Looduse Infosüsteem), Keskkonnaagentuur. Andmed 02.12.2025 seisuga.
- Eesti Geoloogiakeskus. (2001). Eesti põhjavee kaitstuse kaart 1:400 000. Seletuskiri. <https://kliimaministeerium.ee/sites/default/files/documents/2021-06/Eesti%20p%C3%B5hjavee%20kaitstuse%20kaardi%20seletuskiri.pdf>
- Maa- ja Ruumiameti kaardirakendused. (2025).
- Keskkonnaministeeriumi metsaosakond, Östra Götalandi Lääni Metsamet. (2016). Metsa vääriselupaikade inventeerimise metoodika. [https://keskkonnaamet.ee/sites/default/files/documents/2021-06/metsa\\_vaariselupaikade\\_inventeerimise\\_metoodika\\_21092017.pdf](https://keskkonnaamet.ee/sites/default/files/documents/2021-06/metsa_vaariselupaikade_inventeerimise_metoodika_21092017.pdf)
- Pärnu maakonnaplaneering. (2018). <https://planeeringud.ee/plank-web/#/planning/detail/10100023>
- Pärnu maakonnaplaneeringu teemaplaneering “Põhimaantee nr 4 (E67) Tallinn-Pärnu-Ikla (Via Baltica) trassi asukoha täpsustamine km 92,0-170,0”. (2012). <https://planeeringud.ee/plank-web/#/planning/detail/10102111>
- Saarde valla üldplaneering. (2008). <https://saarde.ee/uldplaneering>
- Saarde valla üldplaneering. (2025). <https://saarde.ee/uldplaneering>
- Saarde valla arengukava 2026-2035. (2025). <https://saarde.ee/documents/119303/32120547/Arengukava+2018-2028+p%C3%B5hitekst.pdf/3f467a12-15fa-42fc-8b2d-03b2e1fd4fb0>